

HOTĂRÂREA

nr. 39 din 24 iunie 2021

privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Petriș
pentru perioada 2021 - 2027

Consiliul Local al comunei Petriș,

Având în vedere:

- inițiativa Primarului comunei Petriș, exprimată în expunerea de motive, înregistrată cu nr. 1677/07.05.2021;
- referatul nr. 1678/07.05.2021 prin care se propune adoptarea proiectului de hotărâre;
- avizele favorabile ale Comisiilor de specialitate nr. 1,2 și 3 din cadrul Consiliului Local al comunei Petriș;
- adoptarea proiectului de hotărâre cu 9 voturi ”pentru”, nici un vot ”contra” și nicio ”abținere” exprimate de cei 9 consilieri locali în funcție, toți prezenți;
- prevederile art. 129 alin. (2) lit.b), alin. (4) lit. e) din O.U.G. nr. 57/2019 - Codul Administrativ;

În temeiul art. 139 alin. (1) și art. 196 alin. (1), lit. a) din OUG nr. 57/2019 - Codul Administrativ;

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aprobă Strategia de dezvoltare locală a comunei Petriș pentru perioada 2021 - 2027, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Primarul comunei Petriș va duce la îndeplinire prevederile prezentei hotărâri.

Art. 3. Prezenta se comunică:

- Instituției Prefectului-Județul Arad;
- Primarului comunei Petriș;
- Prin afișare;

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
Dalca Ștefan

Contrasemnează:
SECRETARUL GENERAL
AL COMUNEI,
Sgârdea Ionela Georgeta

**CARTUȘ NECESAR DE INSERAT PE ORICE HOTĂRÂRE A CONSILIULUI LOCAL AL COMUNEI,
DUPĂ SEMNĂTURA PREȘEDINTELUI DE ȘEDINȚĂ ȘI CEA A SECRETARULUI GENERAL AL COMUNEI**

PROCEDURI OBLIGATORII ULTERIOARE ADOPTĂRII HOTĂRÂRII CONSILIULUI LOCAL AL COMUNEI NR. 39/2021

Nr. crt.	OPERAȚIUNI EFECTUATE	Data ZZ/LL/AN	Semnătura persoanei responsabile să efectueze procedura
0	1	2	3
1	Adoptarea hotărârii ¹⁾ ☒ simplă; ☐ absolută; ☐ calificată ²⁾	24/06/2021	
2	Comunicarea către primarul comunei ²⁾	24/06/2021	
3	Comunicarea către prefectul județului ³⁾	05/07/2021	
4	Aducerea la cunoștință publică ⁴⁺⁵⁾	05/07/2021	
5	Comunicarea, numai în cazul celei cu caracter individual ⁴⁺⁵⁾	-	
6	Hotărârea devine obligatorie⁶⁾ sau produce efecte juridice⁷⁾, după caz	05/07/2021	

Extrase din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ:

¹⁾ art. 139 alin. (1): „În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, consiliul local adoptă hotărâri, cu majoritate absolută sau simplă, după caz.”;

²⁾ art. 197 alin. (2): „Hotărârile consiliului local se comunică primarului.”;

³⁾ art. 197 alin. (1), adaptat: Secretarul general al comunei comunică hotărârile consiliului local al comunei prefectului în cel mult 10 zile lucrătoare de la data adoptării...;

⁴⁾ art. 197 alin. (4): Hotărârile ... se aduc la cunoștința publică și se comunică, în condițiile legii, prin grija secretarului general al comunei.;

⁵⁾ art. 199 alin. (1): „Comunicarea hotărârilor .... cu caracter individual către persoanele cărora li se adresează se face în cel mult 5 zile de la data comunicării oficiale către prefect.”;

⁶⁾ art. 198 alin. (1): „Hotărârile ... cu caracter normativ devin obligatorii de la data aducerii lor la cunoștință publică.”;

⁷⁾ art. 199 alin. (2): „Hotărârile ... cu caracter individual produc efecte juridice de la data comunicării către persoanele cărora li se adresează.”

Comuna
Petriș

Strategia de Dezvoltare Durabilă a
comunei Petriș

2021-2027

Cuprinsul

PARTEA I	5
1. PROFIL SPATIAL ȘI DEMOGRAFIC	6
1.1 AȘEZARE GEOGRAFICĂ ȘI SCURT ISTORIC ADMINISTRATIV	6
1.2 CADRUL NATURAL	7
1.3 CARACTERISTICI DEMOGRAFICE ALE POPULAȚIEI	9
2. PROFIL ECONOMIC	13
2.1 PRIVIRE DE ANSAMBLU	13
2.2 ZOOTEHNIE ȘI EXPLOATARE FORESTIERĂ	14
2.3 ÎNDUSTRIE ȘI CONSTRUCȚII	16
2.4 SERVICII ȘI COMERȚ	16
2.5 TURISM	16
3. INFRASTRUCTURĂ ȘI ECHIPARE TERITORIALĂ	19
3.1 AMENAJAREA TERITORIALĂ	19
3.2 MOBILITATE	19
3.3 ÎNFRASTRUCTURA TEHNICO – EDILITARĂ	21
4. MEDIU ȘI INFRASTRUCTURĂ DE MEDIU	22
4.1 FACTORI ȘI PROBLEME DE MEDIU	22
4.2 SISTEMUL ACTUAL DE GESTIONARE A DEȘEURILOR	24
5. CAPITALUL UMAN, INFRASTRUCTURA DE EDUCATIE ȘI SĂNĂTATE	25

5.1 FORȚA DE MUNCĂ, OCUPARE ȘI ȘOMAJ	25
5.2 EDUCAȚIE ȘI INFRASTRUCTURA EDUCAȚIONALĂ EXISTENTĂ	26
5.3 INFRASTRUCTURA SOCIALĂ	28
5.4 SĂNĂTATE (STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI, INFRASTRUCTURĂ, RESURSE UMANE)	29
5.5 CULTURĂ ȘI CULTE	30
<u>6. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI MEDIUL ASOCIATIV</u>	<u>31</u>
6.1 CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	31
6.2 MEDIUL ASOCIATIV	32
6.3 ASOCIERI REGIONALE	32
6.4 EXPERIENȚA LOCALĂ PRIVIND PROIECTELE CU FINANȚARE NERAMBURSABILĂ	33
<u>7. ANALIZA S.W.O.T.</u>	<u>34</u>
<u>PARTEA II</u>	<u>35</u>
<u>8. CONCLUZIILE ANALIZEI SITUAȚIEI EXISTENTE</u>	<u>36</u>
<u>9. ANALIZA MĂSURILOR ÎNTREPRINSE ÎN PERIOADA 2017 – 2020</u>	<u>38</u>
<u>10. CONTEXTUL EUROPEAN, NATIONAL, REGIONAL</u>	<u>39</u>
<u>11. CONCEPTUL DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ</u>	<u>42</u>
11.1 VIZIUNEA STRATEGICĂ DE DEZVOLTARE PENTRU 2027	42
11.2 CONCEPTUL DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ	43
<u>12. DIRECȚIILE DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ</u>	<u>47</u>
12.1 DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 1: ÎMBUNĂȚĂȚIREA NIVELULUI DE TRAI AL LOCUITORILOR	47
12.2. DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 2: DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC ȘI ANTREPRENORIAL	48
12.3 OBIECTIV DE DEZVOLTARE COMUN 3: ÎMBUNĂȚĂȚIREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE	49
12.4 OBIECTIV DE DEZVOLTARE COMUN 4: DEZVOLTAREA DURABILĂ ȘI SUSTENABILĂ A TERITORIULUI	49
<u>13. DIRECȚIILE DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ</u>	<u>52</u>
13.1 PLAN DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	52
13.2 LISTA DE INTERVENȚII - PORTOFOLIUL DE PROIECTE	55
13.3 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI	61

Lista tabelelor

Tabel 1: Structura populației pe grupe de vârstă la nivelul județului Arad și la nivelul comunei Petriș – 2020.....	10
Tabel 2: Mișcarea naturală a populației - date absolute 2015 – 2019.....	11
Tabel 3: Migrația populației, date absolute, 2015 – 2019	11
Tabel 4: Distribuția populației Comunei Petriș după etnie – 2011	11
Tabel 5: Distribuția populației Comunei Petriș după religie – 2011.....	12
Tabel 6: Top 10 agenți economici la nivelul anului 2019 în comuna Petriș	14
Tabel 7: Situația fondului funciar al comunei Petriș după modul de folosință.....	14
Tabel 8: Situația unităților de cazare în perioada 2015-2020 în comuna Petriș	17
Tabel 9: Situația locurilor de cazare în perioada 2015-2020 în comuna Petriș	18
Tabel 10: Evoluția sosirilor în comuna Petriș – perioada: 2010-2019	18
Tabel 11: Rata ocupării în comuna Petriș, în perioada 2010-2019	25
Tabel 12: Evoluția șomerilor înregistrați la nivelul comunei Petriș, pe sexe, în perioada 2010-2019	26
Tabel 13: Infrastructura de învățământ, pe niveluri de educație, din comuna Petriș – anul 2019	26
Tabel 14: Evoluția populației școlare, pe niveluri de educație în comuna Petriș	27
Tabel 15: Nr. elevi înscriși la început de an școlar 2019 în comuna Petriș, pe niveluri de educație	27
Tabel 16: Evoluția absolvenților pe niveluri de educație, în comuna Petriș, în perioada 2010 – 2018.....	27
Tabel 17: Evoluția personalului didactic pe niveluri de educație, în comuna Petriș	28
Tabel 18: Situația prestațiilor sociale aflate în plată la nivelul comunei Petriș în anul 2019.....	28
Tabel 19: Evoluția personalului sanitar, în comuna Petriș.....	29
Tabel 20: Proiectele derulate sau propuse de comuna Petriș pentru programe cu finanțare nerambursabilă.....	33
Tabel 21: Sectoare și domenii strategice de clasificare a obiectivelor și măsurilor stabilite pentru perioada 2017 - 2020	38
Tabel 22: Corelarea obiectivelor de politică europeană cu programele operaționale implementate pe plan național	40

Lista figurilor

Figura 1: Evoluția populației stabile a comunei Petriș, 2010 – 2020	9
Figura 2: Structura populației pe grupe de vârstă la nivelul comunei Petriș în anul 2020.....	9
Figura 3: Piramida vârstelor - Structura populației pe grupe de vârstă în comuna Petriș, 2020	10
Figura 4: Evoluția mediului de afaceri la nivelul comunei Petriș, 2011 – 2019	13
Figura 5: Modul de folosință pentru suprafața agricolă - ha.....	15
Figura 6: Evoluția numărului de locuințe în comuna Petriș, în ultimii 10 ani.....	19
Figura 7: Evoluția numărului mediu al salariaților din Petriș, în perioada 2010-2019.....	25
Figura 8: Evoluția numărului mediu de salariați și a forței de muncă	26
Figura 9: Distribuția populației școlare, pe niveluri de educație în comuna Petriș, în anul 2019	27
Figura 10: Organigrama aparatului de specialitate al Primarului	31
Figură 11: Obiectivele de dezvoltare durabilă.....	40
Figură 12: Demersul de elaborare al conceptului de dezvoltare strategică	43
Figură 13: Structura conceptului de dezvoltare: Planul obiectivului general și al direcțiilor de dezvoltare.....	44
Figură 14: Structura extinsă a conceptului de dezvoltare: Direcții de dezvoltare, obiective strategice și obiective comune de dezvoltare.....	51
Figură 15: Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei	53

PARTEA I

**Analiza - diagnostic a situației actuale
din punct de vedere socio – economic,
al mediului și al nivelului de echipare
tehnică a comunei Petriș**

1. Profil spațial și demografic

1.1 Așezare geografică și scurt istoric administrativ

În partea de sud-est a județului Arad la o distanță de aproximativ 106 km față de municipiul Arad și poziționată la limită cu județul Hunedoara este amplasată Comuna Petriș compusă din satele¹:

- ✂ Ilteu - sat amplasat la o distanță de 4 km față de reședința de comună;
- ✂ **Petriș** - localitate reședință;
- ✂ Corbești - sat situat la 3 km de Petriș;
- ✂ Obârșia - cel mai îndepărtat sat, situat la o distanță de 15 km față de Petriș;
- ✂ Roșia-Nouă - sat situat la o distanță de 10 km față de reședința de comună;
- ✂ Seliște - sat învecinat cu Petrișul, situat la 1 km de acesta.

Comuna Petriș se învecinează cu teritoriul administrativ al comunelor Brazii și Gurahonț în partea de nord, cu comuna Săvârșin în partea de est, iar la sud și la vest cu comuna Zam din județul Hunedoara.

Din punct de vedere al distanțelor rutiere comuna Petriș este poziționată astfel:

Județul Arad		Județul Hunedoara	
Petriș - Lipova:	74 km	Petriș - Geoagiu:	96 km
Petriș - Sebiș:	96 km	Petriș - Petrila:	147 km
Petriș - Pâncota:	108 km	Petriș - Aninoasa:	150 km
Petriș - Ineu:	116 km	Petriș - Simeria:	73 km
Petriș - Curtici:	124 km	Petriș - Deva:	60 km
Petriș - Sântana:	129 km	Petriș - Hunedoara:	73 km
Petriș - Chișineu-Criș:	144 km	Petriș - Călan:	81 km
Petriș - Nădlac:	199 km	Petriș - Orăștie:	82 km
Petriș - Pecica:	170 km		

Istoric, comuna Petriș apare menționată în anul 1337, ca fiind așezată pe valea numită „Burdujeni” purtând numele de Peterke (comună mică). În anul 1384 pe teritoriul comunei se găseau un număr de circa 23 de gospodării în stare de iobăgie. Din anul 1384 și până în anul 1552 nu s-au găsit documente care să ateste date certe legate de comuna Petriș. Conform documentelor, după anul 1552, apare că întreaga vale a Petrișului se afla sub stăpânirea imperiului otoman. Din anul 1738 localitatea Petriș intră sub stăpânirea contelui Sigismund Jozsica. În anul 1743 localitatea Petriș alături de localitățile Corbești, Roșia Nouă, Ilteu și Seliște făceau parte din districtul Tovărășia – Miniș.

După răscoala din 1784, conform ordinului contelui Salbek vechea așezare a localității Petriș dispare și toate gospodăriile sunt mutate pe noua vatră, în jurul castelului, unde se află și astăzi. În aceeași perioadă se reîncepe construcția castelului Salbek (castelul din Petriș construit în 1720 sub forma de cetate), lucrările fiind realizate de către iobagii din comună. Lucrările sunt finalizate după 1811, când castelul va fi supraetajat de către Von Matei Salbek. Castelul este construit în stil neoclasic, iese în relief prin fațada și terasa din spate, ambele străjuite de coloane în stil doric construite din gresie. Pe coloanele de pe fațada nordică se observă și în ziua de azi heruvimii sculptați direct pe ele².

¹ Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_Petri%C8%99,_Arad

² Sursa: Emil Murgu – *Comuna Petris trecut si prezent*, ed. Mirador, 2009

1.2 Cadrul natural

Comuna Petriș este geografic amplasată la poalele Munților Zarandului, pe malul drept al râului Mureș. Relieful comunei Petriș este cel caracteristic Văii Mureșului, fiind caracterizat de alternanța zonelor de câmpie din Lunca Mureșului cu zonele deluroase de pe poalele Munților Zărandului. Altitudinea înregistrată la nivelul comunei este de aproximativ 461 m. Cotele cele mai înalte înregistrate sunt: Vârful Codrului cu o altitudine de 800 m, Vârful Pietrosul cu o altitudine de 767 m și Vârful Omeag ce înregistrează 740 m.

Formațiunile deluroase Pietroasa, Piatra Mâții, Fântâna Ursului și Hănuleasca, prezente pe partea dreaptă și pe cea stânga a Văii Roșiei, au determinat ca satele să fie înșirate pe mai mulți kilometri de-a lungul depresiuni cu deschidere spre râul Mureș.

Climatul comunei este unul temperat-continental moderat cu influențe oceanice fiind un climat blând. Vânturile dominante sunt austrul (vânt de pe teritoriul Transilvaniei de vest, vânt cald și uscat cu rafale de 20 - 30 km/oră), cu o frecvență mai mare din sectorul sudic și vestic.

Temperatura medie anuală înregistrează valori cuprinse între 9 – 10°C și oscilează în funcție de altitudine. Astfel în Lunca Mureșului temperatura este mai ridicată și se situează în jurul valorii de 10°C, în partea de nord a comunei, unde altitudinea este de peste 700 m temperatura scade sub 6°C. Temperatura în luna cea mai rece înregistrează valori negative de 1 – 2°C, iar în luna cea mai caldă temperatura atinge valori de 20 – 21°C.

În privința regimului pluviometric, media anuală a precipitațiilor oscilează în jurul valorii a 640 mm/mp și în regiunile montane de nord în jurul a 890mm/mp. Cantitățile de precipitații cele mai mari cad în timpul verii, sub formă de ploi torențiale de scurtă durată dar care datorită reliefului nu se infiltrează, provocând astfel o spălare puternică a masei fertile.

Factorii genetici ai climei (variația solară, bilanțul radiativ, poziția geografică, altitudinea, circulația maselor de aer, caracterul suprafeței active) determină caracteristicile esențiale ale climatului din comuna Petriș - climat temperat-continental moderat cu influențe oceanice.

Reteaua hidrografică

Cursurile de apă principale care traversează suprafața comunei Petriș sunt următoarele:

- ✎ râul Mureș - pătrunde în județul Arad prin comuna Petriș, la vest de comuna Zam, județul Hunedoara și străbate partea de sud a unității administrativ teritoriale a comunei pe o distanță de circa 8 km;
- ✎ râul Mureș primește dinspre nord un afluent care coboară din munții Zărandului trecând prin satele Obârșia, Roșia, Corbești, Petriș - Valea Roșia ce izvorăște de sub vârful Breaza (821m).
- ✎ Valea Roșia este alimentată de mai mulți afluenți: Pârâul Morilor și Pârâul Izvoarelor din satul Obârșia, Valea Marcului, Valea Mică, Valea Hănulească, Valea Mare, Lupoiaia, Roșuța, Valea Nesi, Temeșoia, Pârâul Stănillesc din satul Roșia Nouă, Valea Corbească, Meșteroaia din satul Corbești, Valea Sântească și Burdujeni din satul Petriș, lungimea văii este de aproximativ 22 de kilometri.

Vegetatie, faună

Comuna Petriș se caracterizează prin formațiuni de silvostepă, zone forestiere și vegetație de luncă. În cadrul vegetației forestiere predomină pădurile de fag, carpen, gorun și salcâm, pe alocuri se întâlnesc păduri de stejar, pin și molid. Vegetația de luncă este alcătuită dintr-o serie de specii ierboase și lemnoase caracteristice: sălcii, plopi și arini.

Plantele mici răspândite sunt numeroase: trifoiul roșu, păpădia, ștevia, traista ciobanului, coada șoricelului, mohorul mai ales în zonele mlăștinoase, coada-calului, pătlagina, roinița, denumită popular floarea stupilor, sovârvul, tătăneasa, turița mare. De asemenea în jurul văilor și pe lângă pârauri se regăsesc: urzica, podbalul, lumânărica sau coada-vacii și captalanul. În zona colinelor, terenurile stâncoase și marginile pădurilor cresc cimbrisorul-de-câmp (plantă aromatică), năprasnica, măcrișul de pădure cunoscut și ca trifoiul acru, murul, turta, bujorul, sânzienele galbene, mușchiul de piatră, ciuboțica cucului etc. Flora sălbatică a comunei este alcătuită din diverse specii, dintre care unele sunt de importanță deosebită, cum ar fi: angelica de baltă, coacăz negru, taula, rogoz, ranunculaceea, cădelnița, brustur negru, tătăneasa, alior, moartea-puricelui, bălușca, la cere se mai adaugă pălămida, știrul, pirul, pelinul, mătrăguna, măselarița, menta, mușetelul, sunătoarea, rostopasca, cicoarea, traista-ciobanului etc.

Fauna comunei Petriș este alcătuită din animalele mari mistrețul, cerbul, căpriorul, vulpea și mai rar, în locurile împădurite izolate, lupul, pisica sălbatică și cerbul lopătar. Animalele mici întâlnite pe amplasamentul comunei sunt dihorii, viezurii, iepurii, aricii, nevăstuicile, șoarecii și șobolanii de deal, șarpele de apă, năpârca și șopârla de deal.

Păsările cele mai cunoscute sunt: mierla, privighetoarea, pițigoii, rândunica, graurul, vrabia, fazan, gaița, cioara, codobatura, uliul, bufnița, corbul și cucul.

În apele de adâncime mică din satele comunei se întâlnesc: cleanul, mreana, mureșanul, porcușorul și plătica.

Insectele întâlnite în această zonă sunt: musca comună, viespile, albina țigănească, găunele, drăgoiașul, țânțarul, furnica, cărăbușul, rădașca etc.

Resurse naturale

În actualul context în care problemele de mediu au devenit din ce în ce mai des ținta preocupărilor omenirii se aduce în prim plan riscul epuizării resursele naturale, astfel încât este esențială utilizarea rațională a acestora. La nivelul comunei Petriș putem vorbi de o serie de resurse naturale regenerabile. Printre resursele naturale importante se regăsesc *depozite de pirită* și resursele naturale regenerabile: *resursele de apă, sol, păduri și faună*.

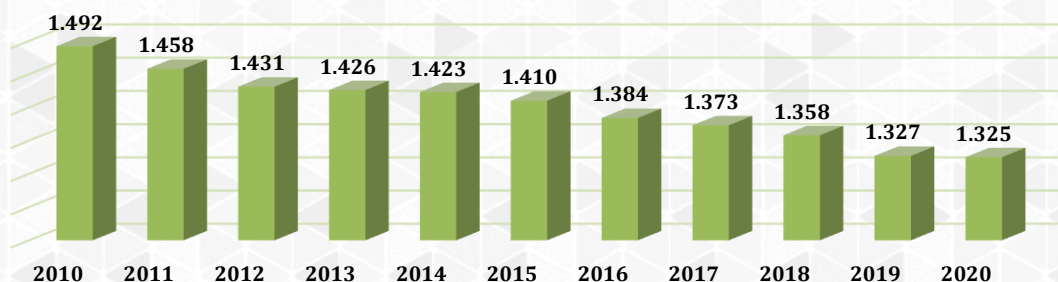
Solurile prezintă o mare varietate tipologică, datorită condițiilor variate de relief, clima și vegetație. Astfel, apar remarcându-se prin întindere solurile brune și solurile silvestre. Pe raza localităților Petriș, Seliște și Ilteu apar cernoziomurile ce ocupă suprafețe mai întinse în Lunca Mureșului. În satele Corbești, Roșia-Noua și Obârșia, mai ales în zonele de deal, se regăsesc solurile brune de pădure. În categoria de varietăți ale substratului se identifică solurile brune-gălbui de pădure și solurile argilo-iluvionare, asociate cu litosoluri, regosoluri și stâncării.

1.3 Caracteristici demografice ale populației

Comuna Petriș avea, la 1 iulie 2020, o populație stabilă de **1.325 locuitori**, după domiciliu, în scădere cu 11,20% față de efectivul înregistrat la 1 ianuarie 2010 (1.492 locuitori). Populația comunei reprezintă 0,28% din populația de la nivelul județului Arad.

De la an la an numărul locuitorilor se micșorează cu un procent ce variază de la aproximativ 0,21% (2014) până la aproximativ 2,28% (2019). Având în vedere această tendință de diminuare, o previziune pe baza extrapolării liniare a acestor date, conduce la o estimare probabilă a populației de 1.177 locuitori în 2030.

Figura 1: Evoluția populației stabile a comunei Petriș, 2010 – 2020

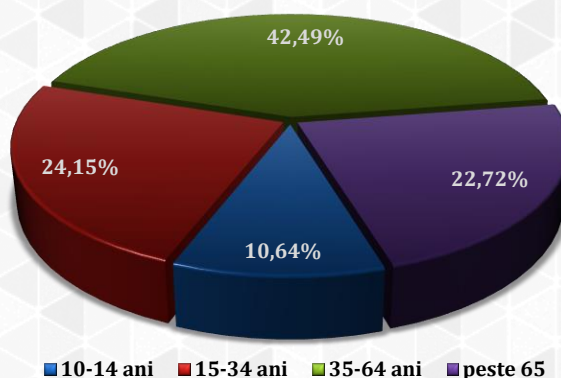
Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS (POP107D – populația după domiciliu)

Structura populației pe grupe de vârstă

Structura pe grupe de vârstă și evoluția acesteia în ultimii ani confirmă un proces de îmbătrânire a populației. Populația comunei este în scădere, iar cauzele acestui fapt sunt multiple, dintre acestea cele mai importante fiind, pe lângă îmbătrânirea populației, creșterea migrației interne și internaționale, dar și sporul natural negativ. Graficul vârstelor pentru comuna Petriș evidențiază acest proces de îmbătrânire demografică, caracterizat de „felia” îngustă, ce reprezintă generațiile tinere care vor intra pe piața muncii în următorii 10-15 ani, cât și de „felia” relativ lată, reprezentând generațiile vârstnice.

Din analiza datelor furnizate de INS, se observă faptul că ponderea copiilor sub 15 ani (10,64%) este mai mică decât cea a vârstnicilor (22,72%), ceea ce confirmă procesul de îmbătrânire demografică. Numărul copiilor sub 15 ani este relativ în scădere, indicând un grad de natalitate corespunzător.

Figura 2: Structura populației pe grupe de vârstă la nivelul comunei Petriș în anul 2020

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS (POP107D – populația după domiciliu)

Dinamica populației se menține și la nivelul județului Arad, astfel ponderea de 24,32% a tinerilor (15-34 ani) este aproximativ egală cu cea înregistrată la nivelul comunei (24,15%). Aceeași situație o regăsim și la nivelul populației infantile, unde avem un procent de 14,24% la nivel de județ și 10,64% la nivelul comunei.

Tabel 1: Structura populației pe grupe de vârstă la nivelul județului Arad și la nivelul comunei Petriș – 2020

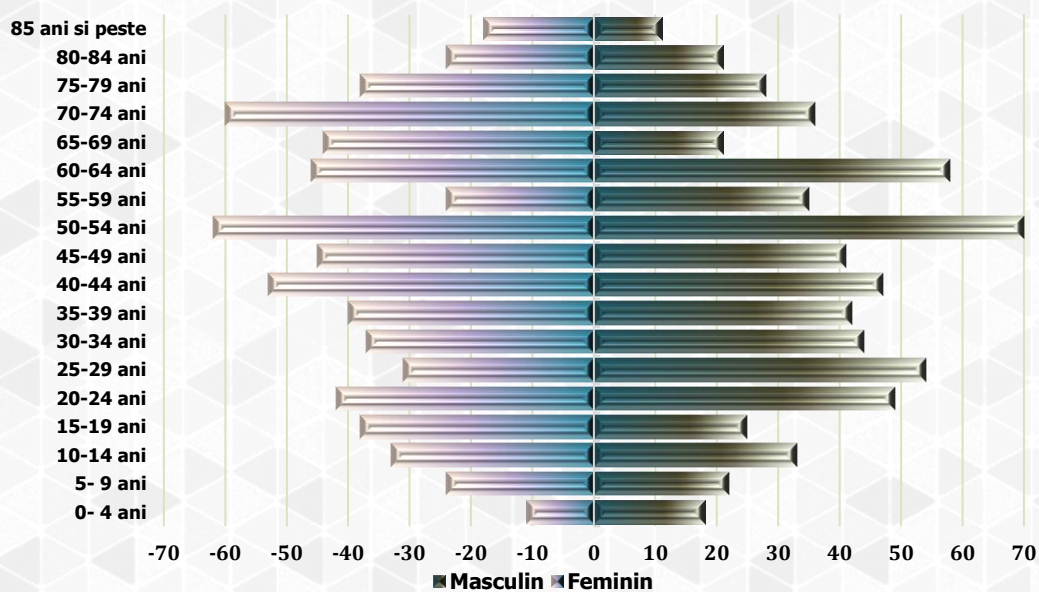
Grupe de vârstă	Nr. persoane (județ Arad)	%	Nr. persoane (comuna Petriș)	%
10-14 ani	66.940	14,24%	141	10,64%
15-34 ani	114.315	24,32%	320	24,15%
35-64 ani	207.492	44,14%	563	42,49%
peste 65	81.346	17,30%	301	22,72%
TOTAL	470.093	100%	1.325	100%

Sursa: Prelucrare date INS (POP107D – populația după domiciliu)

Piramida vârstelor evidențiază disproporțiile care pot apărea în structura populației. Baza îngustă și forma amorfă a piramidei ce reflectă populația anului 2020 pe vârste, este caracteristică populațiilor îmbătrânite.

Speranța de viață este mai ridicată în cazul femeilor, astfel încât nivelul superior al categoriilor de vârstă tinde să fie mai mare în partea stângă a piramidei.

Figura 3: Piramida vârstelor - Structura populației pe grupe de vârstă în comuna Petriș, 2020

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS (POP107D – populația după domiciliu)

Miscarea naturală a populației

În ultimii 5 ani (2015 – 2019), la nivelul comunei Petriș se observă un spor natural negativ (numărul deceselor este mai mare decât numărul nașcuților vii), tendință ce indică un proces de îmbătrânire a populației. Evoluția nașterilor, deceselor și a sporului natural ale populației la nivelul comunei Petriș, este următoarea:

Tabel 2: Mișcarea naturală a populației - date absolute 2015 – 2019

An	Născuți vii (nr.)	Decese (nr.)	Spor natural	Căsătorii	Divorțuri
2015	4	28	-24	4	1
2016	5	16	-11	11	0
2017	7	27	-20	8	5
2018	2	24	-22	9	1
2019	7	21	-14	19	3

Sursa: Prelucrare date INS (POP201D , POP206D, POP210D, POP212B)

În perioada 2015 – 2019 la nivelul comunei Petriș, sporul natural a fost negativ, însemnând că rata mortalității o depășește pe cea a natalității, populația micșorându-se de la un an la altul.

Migrația populației

A doua componentă a dinamicii populației este reprezentată de mișcarea migratorie cu cele două componente ale sale: migrația internă și cea externă. În ultimii ani, în comuna Petriș, soldul schimbărilor de domiciliu a fost variabil:

Tabel 3: Migrația populației, date absolute, 2015 – 2019

An	Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	Sporul migrației
2015	20	23	-3
2016	27	27	0
2017	22	16	6
2018	25	35	-10
2019	26	24	2

Sursa: Prelucrare date INS (POP307A, POP308A)

În cazul comunei Petriș se observă că procesul de migrare nu are o tendință conturată stabilă de tipul "rural-urban" sau "urban-rural", ceea ce indică faptul că locuitorii sunt mai degrabă mulțumiți de viața pe care o duc în comună, chiar dacă nu există condiții de trai suficient de deosebite pentru a atrage noi locuitori.

Caracteristicile demografice – etnie și religie

Conform datelor de la ultimul recensământ al populației (2011), majoritatea locuitorilor din comuna Petriș sunt *români* (96,92%).

Principala minoritate întâlnită în comună este cea a *romilor și maghiarilor* (aproximativ 0,33%). Pentru 2,43% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Tabel 4: Distribuția populației Comunei Petriș după etnie – 2011

Etnia	Număr locuitori	Pondere (%)
Români	1.478	96,92%
Maghiari	5	0,33%
Romi	5	0,33%
Altele	37	2,43%
Total	1.525	100 %

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011 (Tab. 8 Populația stabilă după etnie)

Structura populației după religie relevă faptul că predomină credincioșii *ortodocși*, în pondere de 75,15%. Alte religii declarate la Recensământul Populației și al Locuințelor 2011 sunt: penticostală (17,38%), baptistă (1,84) fiind prezente însă și alte religii, dar și persoane care nu și-au declarat religia.

Tabel 5: Distribuția populației Comunei Petriș după religie – 2011

Religia	Număr locuitori	Pondere (%)
Ortodoxă	1146	75,15%
Romano-catolică	4	0,26%
Penticostală	265	17,38%
Baptistă	28	1,84%
Adventista de ziua a șaptea	8	0,52%
Alții	74	4,85%
Total	1.525	100%

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2011 (Tab. 13 Populația stabilă după religie)

2. Profil economic

2.1 Privire de ansamblu

Din punct de vedere al spiritului antreprenorial, comuna Petriș nu excelează, existând un număr relativ mic de organizații economice, dintre acestea cea mai mare pondere fiind deținută de cele care derulează activități în domeniul transportului rutier de mărfuri. La numărul mic al societăților comerciale, precum și la gradul scăzut de investiții străine contribuie lipsa unei infrastructurii de afaceri adecvate și lipsa accesului la utilități din comună (apă, canal, gaze).

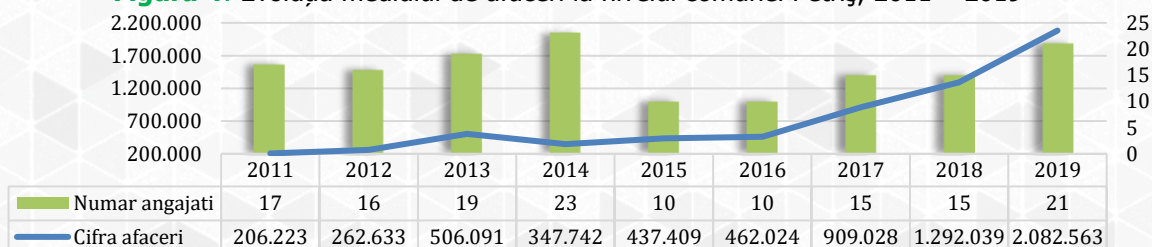
O altă cauză ce determină această situație (mediu de afaceri slab dezvoltat, nivel redus al investițiilor) este numărul relativ mic al resurselor umane calificate și gradul scăzut de asociativitate. Deși comuna Petriș nu excelează în ceea ce privește nivelul de dezvoltare al sectorul economic, există totuși un număr de 58³ societăți active reprezentând aproximativ 0,001% din numărul societăților active (52.079 societăți⁴) înregistrate la nivelul județului Arad. În această comună, din 1989 și până în prezent, au fost înregistrate la Registrul Comerțului un număr de 102 firme. În anul 2020 au rămas în funcțiune 58 firme, iar pentru anul 2019 au depus datele de bilanț un număr de 14 firme. Alte 4 firme au întrerupt temporar activitatea.

În ciuda acestor aspecte, mediul de afaceri din comuna Petriș are potențial de dezvoltare, în cazul demarării unei campanii susținute de sprijinire a investițiilor în zonă. Profilul comunei Petriș, din punct de vedere al micilor afaceri (agenți economici de tip privat) este următorul:

- ✎ cifra de afaceri înregistrată în 2019 la nivelul comunei Petriș este de aproximativ 2,1 milioane lei (0,006% din cifra de afaceri a județului Arad), provenind din activitatea a 58 de agenți economici, care totalizează un număr de 19 angajați;
- ✎ cea mai mare parte a cifrei de afaceri generată la nivelul comunei provine din *4941 - Transporturi rutiere de mărfuri* (25,16%);
- ✎ din punctul de vedere al numărului de întreprinderi, ce au avut cifra de afaceri în anul 2019, cele mai multe (8,62%) activează în domeniul *4941 - Transporturi rutiere de mărfuri*;
- ✎ toate societățile din comună sunt *microîntreprinderi*, numărul maxim de angajați regăsit în cadrul acestora fiind de 3 persoane.

Chiar dacă precară, activitatea economică în comuna Petriș se desfășoară în condițiile unei creșteri continue a cifrei de afaceri în ultimii 6 ani. Numărul de firme înregistrează o tendință ascendentă în ultimii 4 ani la acest capitol, chiar dacă numărul de angajați a scăzut față de nivelul înregistrat în perioada 2011 – 2014.

Figura 4: Evoluția mediului de afaceri la nivelul comunei Petriș, 2011 – 2019

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de www.listafirme.ro

³ Sursa: Răspuns ORC 490/8.01.2021 adresa 4124/22.12.2020

⁴ Sursa: <https://www.topfirme.com/judet/arad/>

La nivelul județului Arad, comuna Petriș se află printre localitățile cu prezență scăzută față de alte UAT-uri, din punct de vedere al numărului de firme care au ca activitate principală transporturile.

Principalii agenți economici care desfășoară activitate economică în comună sunt:

Tabel 6: Top 10 agenți economici la nivelul anului 2019 în comuna Petriș

Denumire agent	Cod CAEN	Cifra de afaceri	Nr. de angajați
Trans Adimar Wheels SRL	4941 - Transporturi rutiere de mărfuri	496.179	2
Obârșia Group Forest SRL	0220 - Exploatarea forestieră	399.710	2
Bogdan International Trans SRL	4941 - Transporturi rutiere de mărfuri	303.772	3
Vox Domini Production SRL	5911 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune	182.379	2
Onet Con SRL	6920 - Activități de contabilitate și audit financiar; consultanță în domeniul fiscal	130.305	0
Universal Magazin Mixt S.R.L.	4711 - Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	125.452	2
FM Conception Finance Management SRL	7022 - Activități de consultanță pentru afaceri și management	110.659	1
Euroseliste Olt SRL	4334 - Lucrări de vopsitorie, zugrăveli și montări de geamuri	103.000	3
Free Land Bovis SRL	0142 - Creșterea altor bovine	57.320	2
Poienita Zarand SRL	1051-Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	44.469	2

Sursa: Date ORC – adresa 490/8.01.2021

2.2 Zootehnie și exploatare forestieră

Situația fondului funciar

Fondul funciar este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, obștesc etc.) din care fac parte.

Din punct de vedere al suprafeței, conform datelor INS, dintr-un total de 13.059 ha suprafață a fondului funciar de la nivelul comunei, 43,46% avea la nivelul anului 2014 destinație agricolă (5.675 hectare). Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, ultimele date înregistrate la nivelul anului 2014, suprafețele de teren erau următoarele:

Tabel 7: Situația fondului funciar al comunei Petriș după modul de folosință

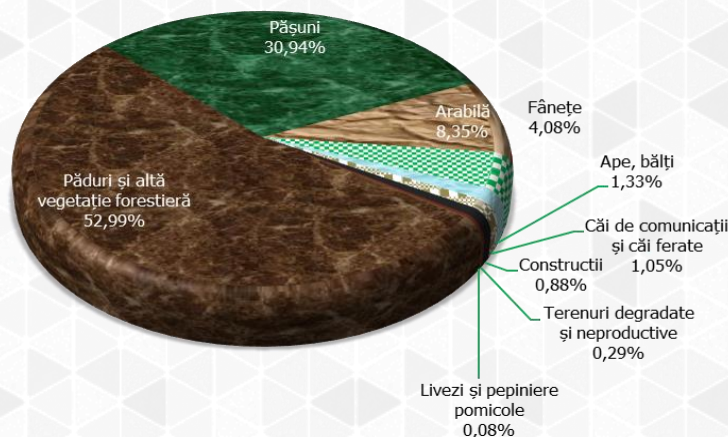
Total (ha)	Arabila (ha)	Pășuni	Fânețe	Livezi și pepiniere pomicole (ha)	Păduri și alta vegetație forestiera	Ocupata cu ape, bălți (ha)	Ocupata cu construcții (ha)	Cai de comunicații și cai ferate (ha)	Terenuri degradate și neproductive (ha)
13.059	1.091	4.041	533	10	6.920	174	115	137	38
<i>din care, proprietate privată:</i>									
2.771	1.073	864	444	0	240	7	99	10	34

Sursa: date INS (AGR101B - Suprafață fondului funciar după modul de folosință, pe județe și localități)

Suprafețele cu pondere majoritară în teritoriul comunei sunt cele reprezentate de păduri și altă vegetație forestieră (52,99%) și de pășuni (30,94%). Alte suprafețe sunt reduse ca întindere din total, de unde rezultă caracterul predominant rural și natural al teritoriului comunei.

Repartizarea grafică a fondului funciar se prezintă astfel:

Figura 5: Modul de folosință pentru suprafața agricolă - ha

Sursa: INS TempoOnline (AGR101B - Suprafata fondului funciar dupa modul de folosinta, pe judete si localitati)

Activitatea economică

Sectorul agricultură, pescuit și piscicultură nu este unul foarte dezvoltat la nivelul comunei, fiind reprezentat de un singur agent economic ce are ca obiect de activitate 0142 - Creșterea altor bovine, participând cu 2,75% la cifra de afaceri locală și concentrând 9,52% din numărul angajaților.

Principalele activități agricole, deși reduse ca pondere, sunt cultura cartofului și porumb boabe – acestea fiind culturile care se pretează în zonă. În afară de acestea se evidențiază creșterea animalelor, având în vedere suprafața întinsă a pășunilor și fânețelor existente.

În dezvoltarea economică a comunei Petriș rolul cel mai important îl joacă potențialul silvic ridicat și cel al pășunilor, aspect susținut și de suprafața semnificativă ocupată de păduri și pășuni. Din această cauză, un domeniu de activitate care se remarcă deși nu este printre primele locuri ca importanță economică, este exploatarea și prelucrarea lemnului (în prelucrarea lemnului predomină prelucrarea primară, cu valoare intrinsecă redusă față de posibilități), bazată pe bogatele resurse de materii prime aflate în teritoriu. În cadrul codului CAEN 0220 - Exploatarea forestieră își desfășoară activitatea 4 agenți economici și anume 6,89% din numărul firmelor active. În domeniul de activitate 0220 se remarcă o singură societate comercială care generează aproape 19,19% din totalul cifrei de afaceri - Obârșia Group Forest SRL, înființat în 2018 având capital român și un număr de 3 angajați. Obârșia Group Forest SRL este, de altfel, și singura întreprindere care generează o cifră de afaceri semnificativă dintre cele ale agenților economici care funcționează în cadrul comunei, având un procent de 9,52% din totalul angajaților de la nivelul comunei.

Activitatea agricolă este prezentă prin activitatea 0142 - Creșterea altor bovine, desfășurată, ca și în cazul exploatarea forestiere, de o singură întreprindere, Free Land Bovis SRL, înființată în 2016. Aceasta generează aproximativ 3% din cifra de afaceri de la nivelul comunei, având un număr de 2 angajați.

2.3 Industrie și construcții

Industria alimentară este prezentă în comună prin activitatea desfășurată de firma Poienița Zarand SRL care funcționează sub codul CAEN 1051-Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor și generează 2,2% din cifra de afaceri la nivelul comunei, având un număr de 2 angajați.

În cadrul domeniului construcțiilor se afirmă un singur agent economic care activează sub codul CAEN 4332-Lucrări de tâmplărie și dulgherie și anume EUROSELISTE OLT SRL. Aceasta este înființată în anul 2016 și are capital român.

2.4 Servicii și comerț

În sectorul „Serviciilor”, care generează 63,4% din cifra de afaceri de la nivelul comunei, regăsim 22 agenți economici cu activitate în principal în următoarele domenii:

- ✂ 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri – 5 agenți economici;
- ✂ 6920 - Activități de contabilitate și audit financiar; consultanță în domeniul fiscal – 1 agent economic
- ✂ 7022 - Activități de consultanță pentru afaceri și management – 3 agenți economici
- ✂ 9002 - Activități suport pentru interpretare artistică (spectacole) – 1 agent economic

CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri generează 40,36% din cifra de afaceri pe plan local și concentrează 23,81% din totalul locurilor de muncă. Acest domeniu de activitate aglomerează 5 agenți economici, din care numai 3 au înregistrat activitate în 2019, reprezentând 8,62% din totalul societăților din comuna Petriș. În domeniul de activitate reprezentat de codul CAEN 4941 - Transporturi rutiere de mărfuri, societatea cu cea mai mare cifră de afaceri din comună este Trans Adimar Wheels SRL. Societatea are capital român, fiind înființată în 2017.

Pe plan local se mai evidențiază și un agent economic cu activitate desfășurată în domeniul cu codul 9002 - Activități suport pentru interpretare artistică (spectacole) care generează aproximativ 0,09% din cifra de afaceri pe plan local.

„Comerțul” generează aproximativ 6,02% din cifra de afaceri pe plan local și ocupă un procent de 9,52% din ponderea angajaților, prin prezența unui număr de 9 agenți economici care desfășoară activități de comerț cu amănuntul - în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun.

2.5 Turism

Turismul se constituie ca o ramură a economiei naționale integrată în sectorul serviciilor, dar locul special pe care îl ocupă în analiza socio-economică se datorează faptului că în ultima perioadă, turismul a devenit și un vehicul important de promovare a imaginii unei zone sau a unei regiuni. Potențialul turistic pentru comuna Petriș nu a fost pus în valoare suficient până acum, cu toate că există în cadrul comunei sau în vecinătatea acesteia obiective turistice relevante, cu un potențial de valorificare semnificativ. Lipsa interesului sau nivelul scăzut de dezvoltare a acestuia pot fi puse și pe seama infrastructurii (de exemplu, structuri de primire turistică), dar și a serviciilor turistice insuficient dezvoltate.

Cu toate acestea, sectorul concentrează aproximativ 11% din agenții economici prezenți la nivelul comunei – un agent economic cu capital român și doi agenți cu capital străin. Activitatea predominantă fiind desfășurată în domeniul CAEN 5610 – Restaurante, participând la cifra de afaceri cu un procent de 0,80%. În acest domeniu de activitate, cifra de afaceri în anul 2019 a fost generată de un singur agent economic, respectiv SABENPA COMSERVIMPEX SRL.

Principalele atracții turistice

Singurele surse ce pot fi menționate ca și posibile obiective turistice aferente comunei Petriș sunt:

✎ Castelul Salbek din Petriș

- construit în secolul al XVIII în stil neoclasic, cu un etaj, se remarcă prin fațada și terasa din spate, ambele străjuite cu capitele în stil doric, înconjurat de un parc dendrologic cu o suprafață de 16,5 ha în care există doi stejari seculari cu vârsta de aprox. 700 ani numiți „Stejarii judecății” – considerați monumente ale naturii;
- Proprietatea e situată la 19 kilometri de Castelul Regal de la Săvârșin;

✎ Bisericile din comună:

- Biserica din Petriș – realizată în anul 1883 din cărămidă în stil baroc-vienez;
- Biserica de lemn din Corbești – realizată în anul 1800;
- Biserica de lemn din Roșia-Noua – construită în anul 1809.

✎ **Casa memorială Sabin Drăgoi** – din satul Seliște. Sabin Drăgoi Sabin Drăgoi (născut pe 6 iunie 1894 în Seliște – decedat 31 dec 1968), compozitor, muzicolog, folclorist, profesor, a fost membru corespondent al Academiei Române și autor printre altele al operelor: Năpasta, Horia, Kir Ianulea, Constantin Brâncoveanu. Lucrări simfonice: Petrecerea populară, Divertisment rustic, Rapsodia bănățeană, Concert pentru pian și orchestră, Dansuri simfonice „Ce aude Mureșul”;

✎ Morile de apă de la Obârșia, Corbești;

Structuri de primire turistică

Conform datelor furnizate de INS, Comuna Petriș dispunea în anul 2020 de 2 unități de primire turistică: motelul Paradis și pensiunea agroturistică Crimar.

Din datele furnizate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri⁵, în registrul structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare clasificate figurau în plus 1 cameră de închiriat, în total 3 structuri de cazare autorizate, având 15 spații de cazare și 30 locuri.

Tabel 8: Situația unităților de cazare în perioada 2015-2020 în comuna Petriș

Tipuri de structuri de primire turistica	Ani					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Număr					
Moteluri	1	1	1	1	1	1
Pensiuni agroturistice	0	0	0	1	1	1
Total	1	1	1	2	2	2

Sursa: date INS (TUR101C - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică)

⁵ Sursa: <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Capacitatea de cazare existentă în Comuna Petriș în anul 2020 a fost de 28 locuri, având o evoluție favorabilă în perioada 2015-2020, numărul locurilor de cazare a înregistrat o creștere a locurilor de cazare față de 2017, dar rămânând constantă în perioada următoare și anume 2018-2020, același fapt putându-se observa și la numărul structurilor de primire turistică din comuna Petriș.

Tabel 9: Situația locurilor de cazare în perioada 2015-2020 în comuna Petriș

Tipuri de structuri de primire turistica	Ani					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Locuri					
Moteluri	18	18	18	18	18	18
Pensiuni agroturistice	0	0	0	10	10	10
Total	18	18	18	28	28	28

Sursa: date INS (TUR102C - Capacitatea de cazare turistică existentă)

Sosirile turistice înregistrate de unitățile de cazare turistică din comuna Petriș în anul 2019 au ajuns la 2.496, iar numărul înnoptărilor la 2.521, ceea ce înseamnă că durata medie de ședere a unui turist a fost de 1,01 zile. Această durată poate caracteriza comuna Petriș ca destinație de turism de tranzit, de afaceri sau de weekend.

Tabel 10: Evoluția sosirilor în comuna Petriș – perioada: 2010-2019

Tipuri de structuri de primire turistică	Ani/				
	2015	2016	2017	2018	2019
	Număr persoane				
Moteluri	208	146	10	30	60
Pensiuni agroturistice	0	0	0	1911	2.436
Total	208	146	10	1941	2.496

Sursa: date INS (TUR104E - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică)

Se remarcă necesitatea unor investiții pentru valorificarea turismului, respectiv a patrimoniului natural și construit al comunei Petriș, deoarece reprezintă atu-uri valoroase care pot contribui substanțial la dezvoltarea economică a acestui sector.

Din informațiile de mai sus rezultă că la nivel local predomină activitatea economică desfășurată de societățile comerciale din ramurile de activitate *transport* și *exploatare forestieră*. Deși domeniile de activitate prezente în comună sunt mai diverse, acestea sunt reprezentate doar de câțiva agenți economici, dintre care numai 1 sau 2 derulează propriu-zis activități, înregistrând cifre de afaceri insuficient de consistente pentru a asigura un flux de capital constant pentru bugetul public al primăriei.

3. Infrastructură și echipare teritorială

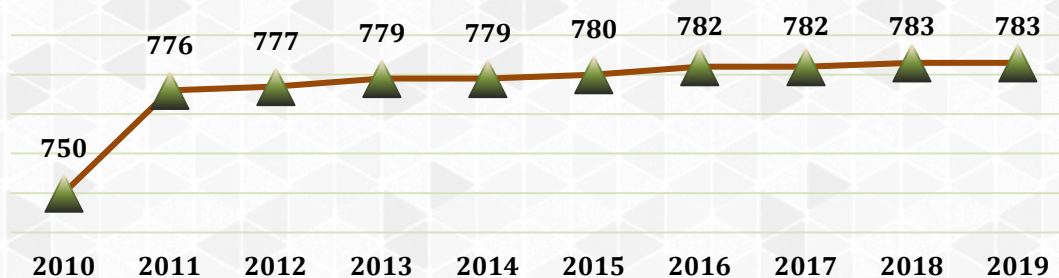
3.1 Amenajarea teritorială

Fondul de locuințe

Conform rezultatelor preliminare ale Recensământului General al Populației și Locuințelor din anul 2011, în comuna Petriș au fost înregistrate 769 clădiri cu locuințe, respectiv 564 de gospodării ale populației⁶. În prezent, numărul acestora a ajuns la 745 gospodării, conform evidențelor Primăriei Petriș.

Numărul locuințelor a crescut cu 4,4% față de anul 2010, în contextul construcției de noi locuințe private, astfel numărul locuințelor în proprietate privată a ajuns la 783, având o suprafață locuibilă totală de 33.828 mp (43,20 mp/locuință).

Figura 6: Evoluția numărului de locuințe în comuna Petriș, în ultimii 10 ani

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS (LOC101B - Locuințe existente)

3.2 Mobilitate

Crearea și modernizarea infrastructurii rutiere locale constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală. Aceasta este necesară pentru a contribui la creșterea accesibilității serviciilor de sănătate și educație, protecția mediului, dar și pentru a asigura premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

La nivelul comunei a existat o preocupare constantă pentru îmbunătățirea infrastructurii rutiere intracomunale, dar și a legăturilor cu unitățile administrativ teritoriale limitrofe.

Infrastructura rutieră

De remarcat faptul că, în afară de infrastructura rutieră intracomunală, comuna este traversată și de:

- ✂ Drumul național DN 7 (E 68): Nădlac-Arad-Deva-Sibiu-București
- ✂ Drumul județean DJ 707: Petriș- Vata de Jos
- ✂ Drumul comunal DC 75: - Seliște
- ✂ Drumul comunal DC 76 : - Ilteu
- ✂ Drumul comunal DC 70B

⁶ INS - Recensământul populației, gospodăriilor și locuințelor, 2011

La momentul actual comuna are în implementare proiectul de modernizare infrastructura rutieră din satul Roșia Nouă ce are termen de finalizare anul 2021.

Calitatea drumurilor constituie unul dintre elementele esențiale care pot contribui atât la asigurarea unui nivel de trai ridicat, cât mai ales la creșterea atractivității comunei pentru potențiali investitori.

Transportul public de călători

În general, atât spațiul rural, cât și cel urban se confruntă cu problema transportului. Chiar dacă, spre deosebire de alte comune din județ sau din țară, comuna Petriș nu este poziționată geografic aproape de un oraș, problema transportului este la fel de importantă, deoarece poate facilita dezvoltarea economică. În cazul comunei Petriș, măsurile de îmbunătățire a transportului public de călători trebuie să fie derulate astfel încât să conducă la o creștere a atractivității comunei și nu la o accelerare a migrației forței de muncă din comună, la oraș. Dincolo de caracterul particular al problemelor comunei privind transportul public, măsuri de îmbunătățire a mobilității ar fi benefice oricum, deoarece conduc la reducerea congestionării traficului, a poluării și a accidentelor. Caracteristicile serviciului de transport public, dar și infrastructura rutieră aferentă reprezintă factori importanți care contribuie la stagnarea economică și la ritmul lent de dezvoltare a comunei Petriș.

De remarcat este faptul că, comuna Petriș face parte din Adunarea Generală a Asociațiilor Asociației de Dezvoltare Intercomunitara de Transport Public Arad⁷. Comuna este menționată ca operator rutier în nume propriu⁸, conform datelor Autorității Rutiere Române.

Infrastructura feroviară

Comuna este străbătută de calea ferată: Magistrala Arad – București, localitățile Petriș și Ilteu dispun de haltă CFR.

Servicii postale, telecomunicații și mass-media

În comună există rețele de telecomunicații, comunicații date inclusiv internet și cablu TV: rețele fixe: Telekom Romania; rețele mobile: Orange, Vodafone, Telekom Romania, Digi; furnizori de internet: Orange, Vodafone, Digi, Telekom; furnizori de cablu TV: Digi.

În comuna Petriș a fost implementat proiectul de instalare a rețelei de WIFI pentru susținerea și promovarea conectivității la internet a comunității locale.

⁷ Sursa: Hotărârea nr. 32/03.12.2019 a Adunarea Generală a Asociațiilor Asociației de Dezvoltare Intercomunitara de Transport Public Arad

⁸ Sursa: <https://www.arr.ro/files/info-utile/contpropriu/contpropriu.pdf>

3.3 Infrastructura tehnico – edilitară

Infrastructura de bază a comunei cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale.

Reteaua de distribuție a apei potabile și rețea canalizare

Comuna Petriș *nu* dispune de rețea de alimentare cu apă și nici de sistem de canalizare⁹. În ceea ce privește rețeaua de alimentare cu apă, conform *Master plan județ Arad revizuit 2013 – „Extinderea și Modernizarea Infrastructurii de apă și apă Uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013”*, se propun lucrări de realizare a rețelei de distribuție în toate satele comunei până în anul 2025. Deoarece localitățile aferente comunei Petriș sunt foarte mici și formează micro sisteme, încă nu au fost prevăzute investiții în ceea ce privește sistemul centralizat de canalizare.

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor

În localitatea Petriș și nici în satele aparținătoare comunei nu există o rețea de alimentare cu gaze naturale (de presiune redusă).

Reteaua de distribuție a energiei electrice

Teritoriul comunei este traversat de rețele electrice de înaltă tensiune. Rețeaua de distribuție a energiei electrice din comună deservește întreaga suprafață a localității, fiind operată de compania SC Enel Distribuție Banat SA și având racordate toate cele 745 de locuințe¹⁰.

SC Enel Distribuție Banat SA. răspunde de funcționarea instalațiilor energetice proprii în condiții de calitate, siguranță, eficiență economică și de protecție a mediului înconjurător. Energia electrică distribuită este necesar să satisfacă cerințele codului tehnic, atât din punct de vedere al continuității, cât și al parametrilor (frecvență, tensiune, curbe de tensiune).

Iluminatul public este realizat printr-un sistem modern prin tehnologie LED, care înseamnă consum redus de electricitate și viață lungă pentru lămpi.

⁹ Sursa: Master plan județ Arad revizuit 2013 – „Extinderea și Modernizarea Infrastructurii de apă și apă Uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013”

¹⁰ Sursa: Răspuns la adresa 1697/21.12.2020, înregistrată la Primaria comunei Petriș cu numărul 4126/22.12.2020

4. Mediu și infrastructură de mediu

4.1 Factori și probleme de mediu

Comunele, ca și orașele, au o contribuție proprie semnificativă la consumul de energie din întreaga lume, iar soluțiile la problemele pe care acesta le poate genera pentru protejarea mediului pot fi găsite tot la nivelul acestora. Pentru a prezenta starea mediului în comuna Petriș, sunt analizați în continuare factori de mediu, precum: apă, aer, sol și alți factori.

Aer

Numărul de automobile și de autovehicule care tranzitează principalele artere de circulație din și între localitățile județului Arad și Hunedoara (comuna fiind la 106 km de municipiul Arad și la 52 km față de Municipiul Deva) este în continuă creștere.

În comuna Petriș, pe lângă traficul care tranzitează comuna, fenomenul poluării atmosferei este cauzat și de lucrările de construire sau alte activități care determină ridicarea concentrației de noxe în aer, respectiv poluarea atmosferei cu monoxid de carbon.

Pe lângă acestea, sursele de poluare ale aerului în localitatea Petriș pot fi și activitatea zootehnică, dar și deversarea sau depozitarea necontrolată și necorespunzătoare a deșeurilor de natură organică.

Apă

La nivel mondial, apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, de aceea este tratată ca un patrimoniu natural care trebuie protejat și apărat. Conservarea, re folosirea și economisirea apei sunt încurajate prin aplicarea de stimuli economici și aplicarea de penalități celor care risipesc sau poluează resursele de apă. Repartizarea cantității de apă și așa limitată, nu este în concordanță cu necesitățile. Spre exemplu Europa dispune doar de 7% din rezervele de apă dulce ale lumii.

Apa este un element indispensabil pentru viață și societate, fiind materie primă pentru activități productive, sursă de energie și cale de transport, factor determinant în menținerea echilibrului ecologic. Astfel, protecția, punerea în valoare și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă sunt acțiuni de interes general. Resursele naturale de apă ale teritoriului sunt formate din rezervele de apă de suprafață și din cele subterane care pot fi folosite pentru diverse scopuri.

Fiind o sursă limitată și deosebit de vulnerabilă, apa poate fi oricând deteriorată dacă populația nu intervine cu măsuri concrete de protecție. Dată fiind această degradare continuă, se impune gestionarea calității resursei de apă.

Cauzele probabile pentru care în majoritatea cazurilor apele freatice nu corespund cerințelor pentru a fi utilizate în scopuri potabile sunt următoarele:

- ✂ infiltrațiile de la suprafață de substanțe organice sau chimice provenite din activități umane;
- ✂ depozități necorespunzătoare de deșuri menajere, industriale și dejecții zootehnice.

În cazul comunei Petriș calitatea apei nu este supusă unei activități constante de monitorizare specializate. La nivelul comunei nu există un sistem de canalizare în niciunul dintre satele componente ale comunei. Acest fapt, împreună cu depozitarea necontrolată a deșeurilor, reprezintă elemente suficient de semnificative pentru a fi cauze de producere a riscului de contaminare a apei sau de afectare a calității acesteia.

Sol

Solul este cel mai complex factor de mediu datorită compoziției chimice și fizice. Acesta reprezintă o resursă importantă în susținerea civilizației umane, contribuind major la creșterea vegetației, la reglarea curgerii apelor și reducerea poluării aerului, funcționând în același timp și ca reciclator al materiei organice moarte și a unor poluanți.

Poluarea solului este influențată în special de: depuneri uscate și umede din atmosferă, depozitarea neadecvată de deșeuri și reziduuri menajere și industriale pe terenuri neamenajate corespunzător, chimizarea unor terenuri și culturi agricole.

Perdelele de protecție din afara fondului forestier care duc la combaterea eroziunii solului și înprospătarea aerului sunt afectate (datorită alunecărilor de teren, incendiilor provocate de către om prin arderea vegetației din zonă, etc.). Spațiile verzi au o capacitate limitată de a contribui la obținerea unor efecte de protecție a mediului din comuna (protejarea aerului, absorbția zgomotului, reglarea temperaturii microclimatului local). Pe lângă presiunile punctiforme exercitate, activitățile agricole pot conduce la poluarea difuză a resurselor de apă/sol.

Alți factori cu impact asupra mediului:

Schimbările climatice

Schimbările climatice de tipul scăderii precipitațiilor, creșterii temperaturilor, vânturi frecvente, zăpadă excesivă, incendii provocate de temperaturi înalte afectează habitatele de pădure și speciile dependente în diverse moduri. Schimbările climatice din ultimi ani au avut și pot avea în continuare un impact negativ asupra comunei Petriș, acestea amplificând riscurile naturale induse de secetă, inundații și furtuni.

Comuna Petriș se regăsește în lista unități administrativ-teritoriale afectate de *inundații pe cursuri de apă*, conform legii 575/2001 privind aprobarea *Planului de amenajare a teritoriului național*, Secțiunea a V-a, Zone de risc natural, acestea putându-se produce de-a lungul cursurilor de apă existente pe teritoriul comunei.

Alunecările de teren

Zonele cu alunecări active în perioada de primăvară și toamnă, datorită fenomenelor de eroziune, apar mai ales în localitatea Obârșia. Alunecările de teren sunt cauzate de exploatarea necontrolată a masei lemnoase. În general aceste alunecări nu au afectat până acum gospodăriile populației.

Energie și eficiență energetică, resurse naturale, mediul înconjurător

Îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă unul din elementele prioritare ale strategiei energetice a României având în vedere contribuția majoră la realizarea siguranței în alimentarea consumatorilor, în asigurarea dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor de energie și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Intensitatea energiei primare în România indică necesitatea adoptării unor măsuri în conformitate cu Directiva 2012/27/UE, maximizându-se performanțele politicilor existente, dar și a unor măsuri de prevenție¹¹.

Având în vedere această strategie și directiva menționată mai sus, comunele sunt obligate, la rândul lor, să se alinieze cerințelor recomandate în aceste document. Astfel în anul 2010 a fost finalizata instalație solară pentru completarea sistemului clasic de obținere a apei calde menajere la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihică.

4.2 Sistemul actual de gestionare a deșeurilor

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor, inclusiv monitorizarea acestor operații și monitorizarea depozitelor de deșeurii după închiderea lor. Deșeurile reprezintă ultima etapă din ciclul de viață al unui produs (intervalul de timp între data de fabricație a produsului și data când acesta devine deșeu). Primăria comunei Petriș desfășoară acțiuni de colectare a deșeurilor de uz menajer. Acțiunea de colectare se desfășoară programat periodic, gratuit pentru toți locuitorii din satele comunei și este realizată către operatorul contractat.

¹¹ Sursa: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ro_neeap_ro.pdf

5. Capitalul uman, infrastructura de educație și sănătate

5.1 Forța de muncă, ocupare și șomaj

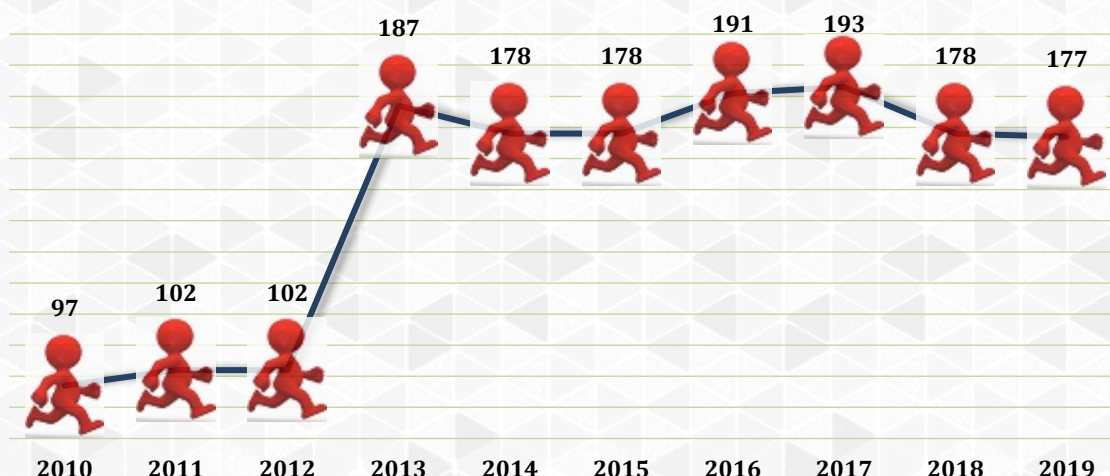
La nivelul comunei Petriș, în anul 2020 erau 1.325 persoane conform informațiilor oferite de INS. Populația a scăzut în ultimii 10 ani cu 167 persoane (11,19%). Ponderea populației de sex feminin era în 2020 de aprox. 50,56%.

Forța de muncă și structura ocupării în comuna Petriș

Din totalul de 1.325 locuitori, 883 persoane aveau vârsta cuprinsă între 15 și 64 ani, număr care constituie populația activă a localității.

În ceea ce privește numărul mediu de salariați la nivelul localității Petriș, acesta a înregistrat o evoluție crescătoare în perioada 2010 – 2016 dar având în vedere incertitudinile din domeniul economic din ultimii ani, numărul de salariați scade în anul 2019 cu aproximativ 8,3% față de anul 2016.

Figura 7: Evoluția numărului mediu al salariaților din Petriș, în perioada 2010-2019

Sursa: INS - FOM104D - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități

Analizând comparativ populația comunei Petriș pe grupe de vârstă (populația activă 15-64 de ani) și numărul mediu de salariați, se remarcă ponderea de ocupare de aproximativ 20%.

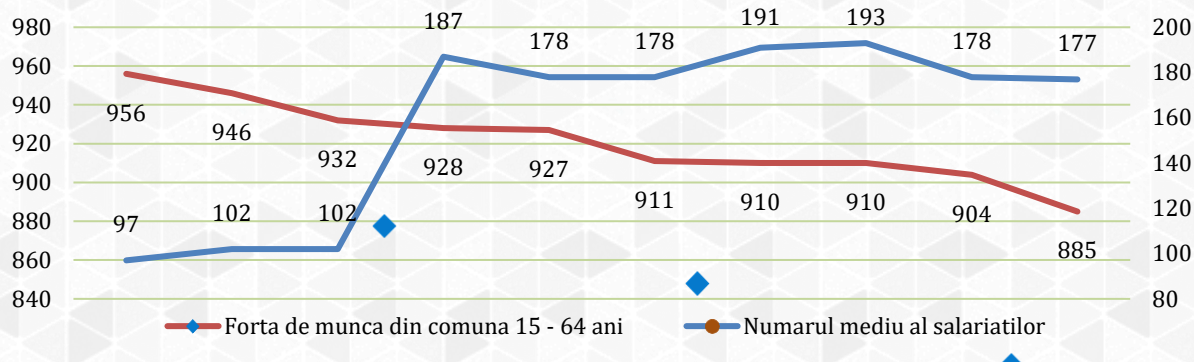
Tabel 11: Rata ocupării în comuna Petriș, în perioada 2010-2019

	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr mediu al salariaților	97	102	102	187	178	178	191	193	178	177
15 - 64 ani	956	946	932	928	927	911	910	910	904	885
Rata de ocupare (%)	10,15	10,78	10,94	20,15	19,20	19,54	20,99	21,21	19,69	20,00

Sursa: INS - FOM104D - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități

Din analiza datelor, se observă că deși populația activă este în scădere, numărul salariaților este în creștere, ceea ce denotă existența unui trend generat, fie de creșterea numărului de locuri de muncă în comună, fie de creșterea numărului de navetiști.

Figura 8: Evoluția numărului mediu de salariați și a forței de muncă

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS (FOM104D - Numărul mediu al salariaților pe județe și localități)

Somajul pe plan local

Din datele furnizate de INS, în anul 2019 se înregistrează o scădere cu aprox. 23% față de anul 2010 a numărului de șomeri înregistrați și o creștere de 43,75% față de anul 2017. De asemenea din datele evidențiate tabelar se observă faptul că populația masculină a fost ușor mai afectată.

Ponderea șomerilor înregistrați la nivelul comunei Petriș este mai mare cu 155,55% față de cea de la nivelul județului Arad 0,9%¹².

Tabel 12: Evoluția șomerilor înregistrați la nivelul comunei Petriș, pe sexe, în perioada 2010-2019

Sexe	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Procente									
Total	3	2,9	3,4	4,2	3,7	3	2,5	1,6	0,5	2,3
Masculin	4,2	3,3	4,4	5,5	4,1	3,3	2,4	1,3	0,2	1,9
Feminin	1,7	2,5	2,2	2,8	3,3	2,6	2,6	1,9	0,8	2,7

Sursa: INS - SOM101F - Ponderea șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă, pe sexe, județe și localități

5.2 Educație și infrastructura educațională existentă

Rețeaua sistemului educațional din comuna Petriș în anul 2020 acoperă nivelul de învățământ preșcolar, primar și gimnazial având arondate următoarele unități de învățământ:

- ⌘ *Învățământ preșcolar:* există 2 unități – grădinițe având un număr de 35 de locuri;
- ⌘ *Învățământ primar și gimnazial:* caracterizat prin 2 unități școlare ce au 98 de locuri.

Unitățile de învățământ deși au o bază materială, respectiv umană care asigură în bune condiții desfășurarea actului educațional, tot mai necesită diferite investiții atât în privința infrastructurii, cât și în ceea ce privește pregătirea continuă a cadrelor didactice în vederea adaptării la cerințele pieței, inclusiv la nivel local, prin specializările prevăzute în oferta educațională.

Tabel 13: Infrastructura de învățământ, pe niveluri de educație, din comuna Petriș – anul 2019

Niveluri de educație	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Primar și gimnazial	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Sursa: INS - SCL101C - Unitățile școlare pe niveluri de educație, județe și localități

¹² Sursa: SOM101F - Ponderea șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă, pe sexe, județe și localități

Situația școlarizării

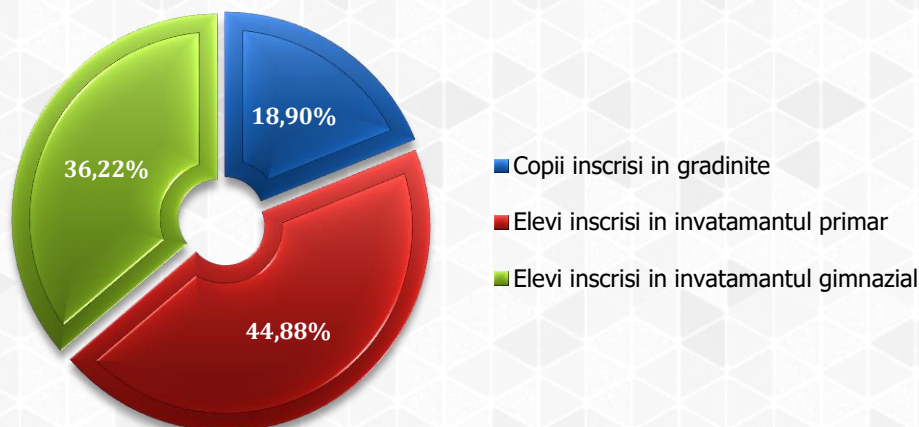
Populația școlară înregistrează o tendință de scădere în ultimii 5 ani, numărul de elevi din 2019 diminuându-se față de anul 2015, cu aproximativ 13,01% ajungând la 127 persoane.

Tabel 14: Evoluția populației școlare, pe niveluri de educație în comuna Petriș

Niveluri de educație	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Copii înscriși în grădinițe	23	23	23	37	34	33	34	32	35	24
Elevi înscriși în învățământul primar	0	0	0	53	9	64	59	61	60	57
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	0	0	0	51	0	49	44	39	38	46
Total	138	127	132	141	43	146	137	132	133	127

Sursa: INS - SCL103D - Populația școlară pe niveluri de educație, județe și localități

Figura 9: Distribuția populației școlare, pe niveluri de educație în comuna Petriș, în anul 2019

Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de INS

Din datele furnizate de INS, populația școlară la început de an școlar 2019 este formată din 103 elevi înscriși în învățământul primar, gimnazial.

Tabel 15: Nr. elevi înscriși la început de an școlar 2019 în comuna Petriș, pe niveluri de educație

Populația școlară pe niveluri de educație, în comuna Petriș	Număr persoane
TOTAL elevi înscriși	103
Elevi înscriși în învățământul primar	57
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	46

Sursa: Prelucrarea datelor furnizate de INS

La nivelul anului 2018 (ultimul an pentru care sunt disponibile date INS), în comuna Petriș, s-au înregistrat 11 absolvenți ai unităților școlare din localitate, remarcându-se o tendință de stagnare a absolvenților de învățământ gimnazial în ultimii 5 ani.

Tabel 16: Evoluția absolvenților pe niveluri de educație, în comuna Petriș, în perioada 2010 – 2018

Niveluri de educație	2010	2011	2012	2013	2015	2016	2017	2018
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	23	17	13	7	11	12	10	11

Sursa: INS - SCL109D - Absolvenți pe niveluri de educație, județe și localități

Din 2015 până în 2019, numărul personalului didactic a scăzut, proporțional cu numărul de elevi înscriși în învățământ.

Tabel 17: Evoluția personalului didactic pe niveluri de educație, în comuna Petriș

Niveluri de educație	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Învățământ preșcolar	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)	3	3	4	3	5	4	4	4	4	4
Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)	6	5	5	10	11	13	11	6	6	5
Total	10	9	10	15	18	19	17	12	12	11

Sursa: INS - SCL104D - Personalul didactic pe niveluri de educație, jud. și localități

Efectivele de cadre didactice de la nivelul comunei Petriș, din anul 2019, acoperă un procent de aproximativ 12 elevi la un cadru didactic. În cadrul județului Arad raportul este de 14 elevi la un cadru didactic. La nivel național, în 2019, la un cadru didactic erau repartizați 15 elevi. Având în vedere datele, atât de la nivelul județului Arad, cât și de la nivel național, se observă că personalul didactic din cadrul comunei Petriș este suficient, acoperind cu ușurință efectivul populației școlare. Atât la nivelul comunei, cât și la nivelul județului Arad, raportul de elevi la un cadru didactic este aproximativ constant în ultimii ani, 2017-2019.

În perioada 2015-2019 nu au fost înregistrate cazuri de abandon școlar, elevii ce au absolvit ciclul gimnazial fiind admiși în ciclul liceal și profesional.

5.3 Infrastructura socială

Aplicarea politicilor sociale la nivel local în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și oricăror persoane aflate în nevoie, este asigurată de Compartimentul de Asistență Socială. La nivelul comunei Petriș, prestațiile sociale aflate în plată au următoarele destinații:

Tabel 18: Situația prestațiilor sociale aflate în plată la nivelul comunei Petriș în anul 2019

Nr. crt.	Tip prestație	2015	2016	2017	2018	2019
		Lei				
1.	Cheltuieli cu asistenții personali	73.449	93.408	190.399	221.769	231.350
2.	Cheltuieli cu indemnizațiile persoanelor cu handicap	60.485	64.991	58.220	46.663	48.378
3.	Cheltuieli cu ajutoarele pentru încălzirea locuinței	6.704	5.632	6.170	4.760	3.540

Sursa: Răspuns la adresa 1697/21 .12.2020, înregistrată la Primăria comunei Petriș cu numărul 4126/22.12.2020

Cheltuielile cu asistenții personali au cunoscut o creștere semnificativă între 2016 și 2017, în timp ce restul prestațiilor sociale au avut un volum aproape constant.

În cadrul comunei Petriș se află în funcțiune o instituție de asistență socială aflată sub coordonarea DGASPC Arad, și anume **Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihică Petriș** care asigură, în principal, găzduire, îngrijire, recuperare, reabilitare și reinsertie socială și profesională pentru persoanele adulte cu handicap, pe o perioadă determinată/nedeterminată (în funcție de nevoile individuale ale beneficiarilor). Imobilul de cazare este reprezentat de o clădire

cu regim P+2E+M având camere de 1-3 persoane, unele dotate cu grup sanitar propriu și balcon. Centrul de recuperare are în total un număr de 36 de locuri¹³.

Conform *Hărții Nevoii de Servicii Sociale*, la nivelul comunei Petriș s-a identificat necesitatea următoarelor servicii sociale¹⁴:

- ✂ Centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice – număr estimat de potențial beneficiari: 10 persoane;
- ✂ Centre de zi pentru persoanele vârstnice - număr estimat de potențial beneficiari: 20 persoane;
- ✂ Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilități, persoane aflate în situație de dependență - număr estimat de potențial beneficiari: 30 persoane.

5.4 Sănătate (starea de sănătate a populației, infrastructură, resurse umane)

În ceea ce privește infrastructura de sănătate publică, în comuna Petriș exista la nivelul anului 2019 următoarele unități aflate în proprietate privată: 1 cabinet medical de familie, 1 dispensar medical uman, 1 punct farmaceutic.

În ultimii 10 ani, numărul de unități sanitare (cabinete medicale de familie, dispensare și farmacii) se caracterizează printr-o stagnare a evoluției, la fel și personalul medical înregistrat. În anul 2019 la nivelul comunei era înregistrat un singur medic de familie și un singur personal mediu sanitar. Personalul sanitar mediu a scăzut cu 75% față de 2018 și cu 80% față de anul 2010.

Tabel 19: Evoluția personalului sanitar, în comuna Petriș

Categoriile de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Ani									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		Număr persoane									
Medici	Public	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
	Privata	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
din total medici: medici de familie	Public	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
	Privata	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Personal sanitar mediu	Public	5	1	1	1	1	0	4	4	4	0
	Privata	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1

Sursa: SAN104B - Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, județe și localități

¹³ Sursa: <https://www.dgaspc-arad.ro/centre/centrul-de-recuperare-si-reabilitare-petris/>

¹⁴ Sursa: <https://portalgis.servicii-sociale.gov.ro/>

5.5 Cultură și culte

Viața culturală a unei localități are un impact semnificativ în creșterea calității vieții locuitorilor săi. Fiind importantă în dezvoltarea comunitară, aceasta este luată în considerare în multe dintre strategiile de dezvoltare locală dezvoltate și la nivel de comună. O analiză a vieții culturale cuprinde și o analiză a infrastructurii care sprijină acest proces.

Comuna are în funcțiune următoarele 6 (șase) cămine culturale: câte un cămin cultural în fiecare localitate (Căminul cultural din localitatea Petriș construit în anul 1937, Căminul cultural din localitatea Ilteu, Căminul cultural Seliște construit în anul 1938, Căminul cultural Corbești, Căminul cultural Roșia-Nouă, Căminul cultural Obârșia).

Căminul din satul Petriș se află în proces de modernizare, având termen de finalizare anul 2022, iar pentru căminul din satul Ilteu s-au finalizat lucrările de reparații și modernizare.

Comuna Petriș desfășoară periodic manifestări culturale (exemplu: în mai are loc *Maratonul de ciclism Drumul Regelui* și în iulie *Ruga de vară*) prin participarea activă a ansamblurilor folclorice din zona precum și trupe muzicale.

În comuna Petriș, se organizează serbări și sărbători, conform tradiției moștenite de la străbuni, și se realizează cu ocazia evenimentelor locale sau de familie. Aceste evenimente evidențiază activități culturale și artistice, tradiții pe care le păstrează ca pe valori scumpe ale folclorului local (acte de viața culturală ce se desfășoară mereu între locuitorii satelor și nu numai), expunere și culegere de texte și colinde, haine (portul) tradiționale.

Printre obiceiurile de seamă în cadrul comunei Petriș se regăsește „Mersul cu duba”, „Mersul cu Steaua”, „Plugușorul”, „Vertepul (teatru de păpuși portabilă, care prezintă scena Nașterii Domnului)” de Crăciun, „Leuca” (obicei specific doar celor 5 localități situate pe Valea Petrișului. Obiceiul se practică în fiecare an în luna februarie atunci când se prinde Postul Mare. Locuitorii urcă pe cele mai înalte dealuri unde se aprind grămezi de jnepeni odată cu lăsarea serii. Grupurile formate flutură torțe declanșând un spectacol feeric și interpretând cântece, strigături adresate unii altora).

În menținerea, conservarea și perpetuarea obiceiurilor comuna Petriș are parteneriat cu școala iar în cadrul căminelor culturale se desfășoară baluri de sărbători, spectacole, serbări școlare evenimente pentru diferite ocazii.

Comuna dispune de o bibliotecă în regim public, ce are în dotare 6.050 de volume¹⁵. Numărul de cititori activi a scăzut cu aproximativ 76,19% față de anul 2011, numărul mediu al volumelor eliberate pe cititor s-a diminuat față de anul 2011 cu 72,19%¹⁶.

Un punct de atracție pentru comunitate sunt bisericile comunei (biserici ce au nevoie de restaurare a picturii, lucrări de renovare și conservare) și anume:

- ✂ Biserica din Petriș – realizată în anul 1883 din cărămidă în stil baroc-vienez;
- ✂ Biserica de lemn din Corbești – realizată în anul 1800
- ✂ Biserica de lemn din Roșia-Noua – construită în anul 1809.

¹⁵ Sursa: INS - ART106A - Volume existente în biblioteci pe județe și localități

¹⁶ Sursa: INS - date prelucrate: ART101B, ART107A, ART108A

6. Capacitate administrativă și mediul asociativ

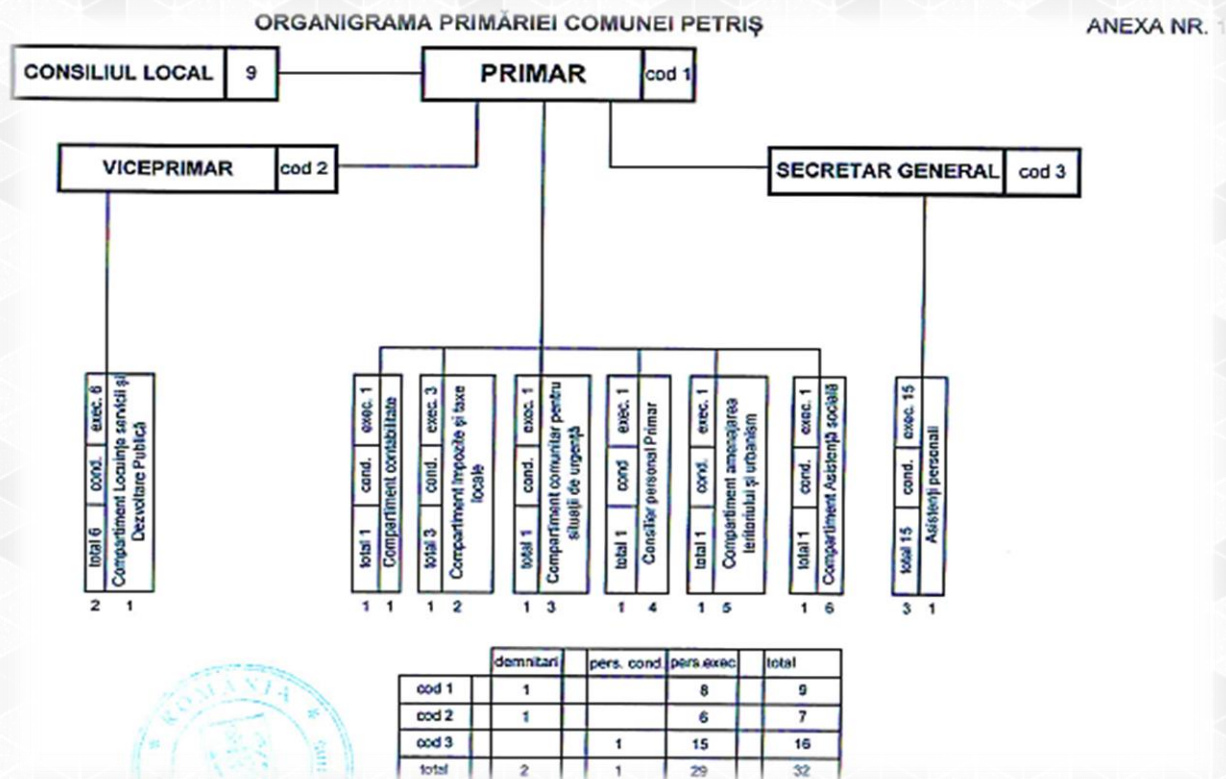
6.1 Capacitate administrativă

Relația dintre administrația publică și cetățeni a fost întotdeauna una destul de controversată, fiecare parte având așteptări care nu au fost întotdeauna satisfăcute de cealaltă parte. Dacă așteptările cetățenilor sunt legate de transparență și eficiența serviciilor publice, așteptările aparatului administrativ sunt legate de implicare activă a cetățenilor în viața comunității.

Primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului propriu de specialitate al autorităților administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează. Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii, reprezintă comuna în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție. Principalele atribuții ale primarului, viceprimarului și secretarului general sunt prezentate în OUG nr. 57/2019- Codul Administrativ.

Organigrama aparatului de specialitate al Primăriei Comunei Petriș cuprinde următoarele compartimente, direcții și servicii:

Figura 10: Organigrama aparatului de specialitate al Primarului

Sursa: HCL 5/29.01.2021

Din structura de mai sus se poate observa că Aparatul de Specialitate al Primarului este bine structurat și defalcat în compartimente și responsabilități. Comuna Petriș dispune de pagină web proprie, prin intermediul căreia se oferă un set de informații utile cetățenilor.

6.2 Mediul asociativ

În Registrul Asociațiilor și Fundațiilor figurează ca fiind înregistrate în comuna Petriș, cu statut activ:

- ✂ Asociația de proprietari "Petrișana" – cu scopul alegerea și propunerea gestionarului fondului cinegetic: 68 Petriș;
- ✂ Asociația Green Forest Petriș – cu scopul desemnării gestionarilor fondurilor cinegetice, în aria cărora asociații dețin în proprietate terenuri agricole și neagricole, gestionarea faunei de interes cinegetic, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 407/2006
- ✂ Asociația "Ascom" – are ca scop promovarea intereselor economice, sociale și profesionale.
- ✂ Asociația apicultorilor din comuna Petriș - informarea continuă, consultarea și pregătirea documentației, în vederea obținerii ajutoarelor și subvențiilor cuprinse în Planul Național Apicol 2011-2013, nelimitându-se doar la acesta;
- ✂ Composesoratul de pădure și pășune Corbești;
- ✂ Composesoratul de pădure și pășune Petriș;
- ✂ Composesoratul de pădure și pășune Roșia-Nouă;
- ✂ Composesoratul de pădure și pășune Obârșia;

Organizațiile societății civile au un rol important în viața socială a comunei, prin proiectele pe care le derulează în vederea susținerii comunității locale.

6.3 Asocieri regionale

Parteneriatele regionale sunt create cu scopul de a rezolva probleme sau pentru a dezvolta proiecte care acoperă o regiune mai largă, inclusiv comuna Petriș.

Comuna Petriș face parte din:

- ✂ **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor Județul Arad** - Asociația a fost constituită cu scopul înființării, organizării, reglementării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării sistemelor de utilități publice aferente;
- ✂ **Asociația de dezvoltare intercomunitară de Transport Public Arad** - scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de transport public local pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente;
- ✂ Grupul de Acțiune Locală Sargeția 1 – alcătuit din 18 unități teritoriale dintre care 17 din județul Hunedoara (inclusiv un oraș) și una (comuna Petriș) din județul Arad;

Asociațiile de dezvoltare regională doresc să își îndeplinească misiunea prin inițierea, promovarea și implementarea de proiecte de mică și mare anvergură de care să beneficieze toți locuitorii unui teritoriu. În general, pentru realizarea scopurilor sale, asociațiile promovează unitatea comunității,

asumarea responsabilității sociale și individuale, preocuparea față de mediu și cooperarea cu autoritățile publice în vederea dezvoltării și creșterii nivelului de bunăstare a comunității.

6.4 Experiența locală privind proiectele cu finanțare nerambursabilă

În ceea ce privește proiectele cu finanțare nerambursabilă, investițiile publice derulate de comuna Petriș au vizat modernizarea infrastructurii de bază (drumuri) și modernizarea/dotarea infrastructurii educaționale:

Tabel 20: Proiectele derulate sau propuse de comuna Petriș pentru programe cu finanțare nerambursabilă

Nr. crt.	Denumire obiectiv investiții	Finanțator / Stadiu proiect
1.	Modernizare infrastructură rutieră în sat Roșia Noua, comuna Petriș, județul Arad	PNDR 2014-2020 / în implementare
2.	Așezământ cultural loc. Petriș, nr. 81 A	CNI / în implementare
3.	Modernizare iluminat public în comuna Petriș, Județul Arad	Finalizat
4.	Lucrări de reparații și modernizare cămin Ilteu	Finalizat
5.	WIFI4EU promovarea conectivității la internet a comunității locale	Finalizat
6.	Implementarea Programului Național de Cadastru și Carte Funciară	Finalizat Faza II, Faza III – Faza VI în implementare
7.	Reabilitare DJ 707 Petriș Obârșia km 14+100...18+100 situată pe raza comunei Petriș, județul Arad	Propus CNI, finanțare Consiliul Județean Arad
8.	Asfaltare drumuri de interes local în comuna Petriș, județul Arad	Propus CNI

Sursa: Primăria comunei Petriș, <https://www.cni.ro/proiecte/proiecte>

7. Analiza S.W.O.T.

Conform analizei datelor existente ce caracterizează comuna Petriș, rezultă:

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Varietate de relief și specii variate de floră și faună; ➤ Prezența pădurilor și zăcămintelor de pirită; ➤ Existența rețelei electrice și a celei de iluminat public; ➤ Rețea locală de drumuri reabilite; ➤ Sistem de colectare a deșeurilor; ➤ Existența școlilor pe teritoriul comunei cu regim primar și gimnazial, inclusiv grădinițe; ➤ Organizarea de evenimente culturale și sportive cu tradiție; ➤ Puncte de interes turistic pe raza comunei – castelul Salbek, la 19 km de Castelul regal din Săvârșin, Bisericile din lemn de la Corbești și Roșia Nouă ➤ Prezența căminelor culturale în fiecare localitate a comunei; ➤ Apartenența la asociații de dezvoltare. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Populație îmbătrânită; părăsirea comunei de către tineri; ➤ Infrastructură turistică slab dezvoltată; ➤ Lipsa infrastructurii pentru utilitățile publice (alimentare cu apă, apă uzată, canalizare și gaz); ➤ Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de transport, mediu și socială; ➤ Văile pârlurilor afectate; ➤ Depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere, pe terenuri private și pe terenuri aflate în administrarea UAT; ➤ Lipsa spațiilor de joacă pentru copii; ➤ Surse de finanțare insuficiente și capacitate limitată de atragere a finanțărilor nerambursabile; ➤ Lipsa locurilor de muncă în comună
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Valorificarea și dezvoltarea relațiilor de parteneriat în vederea îmbunătățirii infrastructurii rețelelor de utilități și transport public; ➤ Creșterea atractivității comunei pentru locuire; ➤ Valorificarea resurselor turistice; ➤ Promovarea obiceiurilor populare și valorificarea acestora pentru dezvoltarea turismului; ➤ Oportunități de finanțare prin fonduri structurale nerambursabile; ➤ Implicarea ONG-urilor în probleme de mediu, organizarea de acțiuni de divertisment, activități din domeniul socio-cultural etc; ➤ Susținerea măsurilor de protecție a mediului. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Migrarea forței de muncă calificată către zonele urbane atât din țară, cât și din străinătate; ➤ Degradarea ambientului și creșterea poluării; ➤ Schimbările climatice ce duc la creșterea riscului producerii de calamități; ➤ Riscuri naturale privind producerea de inundații, cutremure, alunecări de teren, secetă, incendii de pădure.

PARTEA II

Conceptul de dezvoltare durabilă a comunei Petriș 2021 - 2027

8. Concluziile analizei situației existente

Profilul comunei Petriș

Comuna deține importante resurse naturale: păduri, pășuni, zăcăminte de pirită, dar și varietăți multiple în ceea ce privește fauna și vegetația.

Accesibilitatea comunei, măsurată prin distanța geografică, este de cel puțin 50 km până la cel mai apropiat oraș Deva și 100 km până la Arad. Acesta este un factor cu un impact relevant asupra nivelului de dezvoltare a comunității locale. O distanță mare susținută implicit cu o calitate precară a infrastructurii rutiere determină un impact negativ asupra comunei din punct de vedere economic, educațional, cultural, social și medical (izolarea geografică însoțește procesul de marginalizare).

În ultimii 10 ani, s-a înregistrat o continuă scădere a populației, ca urmare a fenomenului de îmbătrânire și a sporului natural negativ, dar și ca urmare a migrației interne din rural în urban.

Profilul economic

Comuna se caracterizează printr-un profil economic predominant de activitățile din zootehnie și forestier, dar și prin prezența altor activități economice, cum ar fi transportul de mărfuri care se desfășoară numai în sectorul particular.

În general, mediul de afaceri este foarte slab prezent în comună, prin aproximativ 58 întreprinderi active dintre care doar 14 au generat în 2019 aproximativ 2,1 milioane lei cifra de afaceri (cea mai mare parte a cifrei de afaceri provine din transportul de mărfuri).

Deși comuna este amplasată într-o zonă cu resurse naturale, pe valea Mureșului, cu relief variat cu valoare peisagistică, dar și obiective istorice sectorul turismului este slab dezvoltat.

Infrastructură și echipare teritorială

Comuna Petriș nu dispune de apă curentă și nici sistem de canalizare. În ceea ce privește rețeaua de alimentare cu apă, conform Master planul județului Arad revizuit 2013 – „Extinderea și Modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Arad, POS Mediu 2007-2013”, se propun lucrări de realizare a rețelei de distribuție în toate satele comunei până în anul 2025. Deoarece localitățile aferente comunei Petriș sunt foarte mici și formează micro sisteme, încă nu au fost prevăzute investiții de dezvoltare a unui sistem centralizat de canalizare.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice din comună deservește întreaga suprafață a localității, iar iluminatul public se realizează printr-un sistem modern cu tehnologie LED.

În prezent, comuna nu este bransată la o rețea de gaze naturale.

Infrastructura rutieră aferentă comunei Petriș este periodic supusă lucrărilor de modernizare.

Mediu și infrastructura de mediu

Primăria comunei Petriș desfășoară acțiuni de colectare a deșeurilor de uz menajer. Cu toate acestea, există zone unde deșeurile menajere și dejecțiile zootehnice sunt depozitate impropriu. Acțiunea de colectare se desfășoară periodic de către agentul economic specializat. De o importanță deosebită sunt vulnerabilitățile unei părți din comună (satul Obârșia) la efectele negative ale inundațiilor sau alunecărilor de teren.

Capital uman, infrastructură socială, educație și sănătate

În ceea ce privește numărul mediu de salariați la nivelul localității Petriș, acesta a înregistrat o evoluție descrescătoare în perioada 2010 – 2018, micșorându-se cu aproximativ 11,19% în ultimii 10 ani.

Rețeaua sistemului educațional din comuna Petriș în anul 2019 acoperă nivelul de învățământ primar și gimnazial. Populația școlară înregistrează o tendință de scădere în ultimii 10 ani.

Efectivele de cadre didactice de la nivelul comunei Petriș, din anul 2019, acoperă un procent de aproximativ 12 elevi la un cadru didactic. Personalul didactic din cadrul comunei Petriș este suficient, acoperind cu ușurință efectivul populației școlare. La nivelul comunei raportul de elevi la un cadru didactic este aproximativ constant în ultimii ani 2017-2019.

În perioada 2015-2019 la nivelul comunei Petriș nu au fost înregistrate cazuri de abandon școlar, elevii ce au absolvit ciclul gimnazial au fost admiși în ciclul liceal și profesional.

În ceea ce privește infrastructura de sănătate publică, în comuna Petriș exista la nivelul anului 2019: 1 dispensar medical, 1 punct farmaceutic și un Centru de recuperare și reabilitare neuropsihică. La nivelul comunei este înregistrat un singur medic de familie și un singur personal sanitar mediu. Personalul sanitar mediu a scăzut cu 75% față de 2018 și cu 80% față de anul 2010.

Capacitate administrativă și mediul asociativ

Se constată o capacitate redusă a primăriei privind accesul la finanțarea din fonduri structurale. Se impun măsuri de simplificare a procedurilor interne care să conducă la o creștere a eficienței furnizării serviciilor administrative (emitere de certificate, avize, etc.) la nivelul primăriei. Din punct de vedere asociativ, comuna face parte din două asociații de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea utilităților publice (transport și salubritate) și dintr-un Grup de Acțiune Locală.

9. Analiza măsurilor întreprinse în perioada 2017 – 2020

Evaluarea strategiei de dezvoltare locală a comunei Petriș în perioada 2017 – 2020 este necesară pentru a identifica și analiza rezultatele, efectele, mecanismele implementării și formularea de recomandări și lecții învățate.

Administrația publică locală și-a propus antrenarea comunității în experiențe directe, cu rezultate cuantificabile și cu efecte în regenerarea interesului pentru dezvoltarea locală sustenabilă și stabilizarea socio-economică. În acest sens, au fost **identificate 53 obiective** și **109 măsuri propuse și recomandări**, organizate pe sectoare și domenii strategice:

Tabel 21: Sectoare și domenii strategice de clasificare a obiectivelor și măsurilor stabilite pentru perioada 2017 - 2020

Sectoare	Domenii strategice	Nr. obiective	Nr. măsuri
1. Infrastructură, urbanism și mediu	1.1. Infrastructură rutieră	5	5
	1.2 Utilități	4	1
	1.3. Managementul domeniului public	3	9
	1.4. Urbanism și amenajare teritorială	3	7
	1.5. Protecția mediului și managementul situațiilor de urgență	7	8
2. Agricultură, dezvoltare rurală și turism	2.1. Agricultură și dezvoltare rurală	4	25
	2.2. Turism	11	23
3. Educație, sport și cultură	3.1. Educație și învățământ	4	6
	3.2. Sport	3	5
	3.3. Cultură și tradiții	4	9
4. Economie și mediul de afaceri	4.1. Economie și mediul de afaceri	5	11

Sursa: Strategia de dezvoltare locală a comunei Petriș 2017 – 2020

Evaluarea rezultatelor strategiei anterioare este utilă pentru furnizarea datelor și informațiilor referitor la ce și cum s-a obținut, dar mai ales pentru a putea continua elaborarea strategiei pentru următoarea perioadă 2021 – 2027.

În ceea ce privește **relevanța** strategiei anterioare, se poate aprecia că logica de intervenție a strategiei la nivelul comunei Petriș nu a fost *relevantă* decât prin faptul că ia în considerare nevoi identificate la nivelul comunei. În acest sens, în Strategia de dezvoltare 2017 – 2021 este prezentat un număr de **51 indicatori de realizare** care ar fi putut permite evaluarea implementării strategiei, respectiv a gradului de satisfacere a acestor nevoi, fără a indica, însă, ținte pentru acești indicatori. În lipsa acestor ținte, evaluarea gradului de atingere a obiectivelor propuse a fost îngreunată.

În ciuda unor demersuri punctuale pentru modernizarea și extinderea infrastructurii publice și pentru dezvoltarea serviciilor publice, s-a înregistrat un slab progres în atingerea obiectivelor propuse, astfel încât multe dintre măsurile rămase neimplementate vor fi transpuse în strategia pentru perioada 2021 – 2027.

10. Contextul european, național, regional

Obiectivul **Strategiei Europa 2020** a fost acela de a se asigura că redresarea economică a Uniunii Europene (UE) în urma crizei economice și financiare este susținută de o serie de reforme în vederea punerii unor baze solide pentru creștere economică și crearea de locuri de muncă până în 2020.

Pentru realizarea acestei ambiții, UE și-a stabilit **5 mari obiective** de atins până în 2020 cel târziu, obiective susținute de **7 inițiative emblematice** la nivel european și în țările UE: *Uniunea inovării, Tineretul în mișcare, agenda digitală pentru Europa, o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, o politică industrială adaptată erei globalizării, strategia pentru noi competențe și noi locuri de muncă și Platforma europeană de combatere a sărăciei.*

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, **Politica de Coeziune a Uniunii Europene**, principala politică de investiții a UE propune **5 obiective / priorități investiționale**:

- **O Europă mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente
- **O Europă mai verde**, cu emisii scăzute de carbon, în tranziție spre o economie fără emisii și rezilientă, prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a reducerii impactului asupra schimbărilor climatice și a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor
- **O Europă mai conectată**, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale
- **O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și a inițiativelor locale.

În cadrul procesului de programare, fiecare țară își va stabili obiective proprii și priorități naționale sub forma programelor de finanțare gestionate de autoritățile de management aferente, care vor finanța proiecte de investiții a căror implementare va conduce la atingerea obiectivelor specifice stabilite.

În conformitate cu **Acordul de parteneriat** pentru perioada de programare 2021 – 2027, prioritățile investiționale trasate de Uniunea Europeană, vor fi implementate cu ajutorul următoarelor **programe operaționale**:

Tabel 22: Corelarea obiectivelor de politică europeană cu programele operaționale implementate pe plan național

Obiectiv european	Program operațional
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) Programul Operațional Sănătate (POS) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) Programul Operațional Transport (POT) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) Programul Acvacultura și Pescuit (PAP)
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată	Programul Operațional Transport (POT) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială și mai incluzivă	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) Programul Operațional Sănătate (POS) Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de Cetățeni	Programe Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR) Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) Programul Acvacultura și Pescuit (PAP)
Obiectivul aferent Tranziției Echitabile	Programul Operațional pentru Tranziție Justă (POTJ)

Sursa: Acordul de parteneriat pentru perioada de programare 2021 – 2027

La nivel național, România a realizat primele analize pe baza **Raportului de Țară 2019** – Anexa D: Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027, pe marginea cărora au fost trasate și prioritățile naționale pentru finanțarea din Fondurile Europene post 2020.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030¹⁷ include **17 obiective de dezvoltare durabilă**, cu ținte clare pentru 2030:

Figură 11: Obiectivele de dezvoltare durabilă

Sursa: Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, 2018

¹⁷ Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 a fost adoptată de Guvernul României în ședința din 9 noiembrie 2018, prin HG nr. 877/2018

La nivel regional, ADR VEST a demarat procesul de elaborare a **Programului Operațional Regional 2021-2027**¹⁸, în prezent fiind elaborată versiunea draft 1 din 30.09.2020. Programul Operațional Regional pentru Regiunea Vest 2021-2027 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii din perioada 2014-2020, având la bază direcțiile, acțiunile și prioritățile Strategiei pentru dezvoltarea regiunii Vest 2021-2027 și cele ale Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Vest 2021-2027 (RIS3), inclusiv recomandările Comisiei Europene formulate în Raportul de țară din 2019 privind România.

Obiectivul strategic general al Programului Operațional Regional pentru perioada 2021-2027 este *creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale din regiune prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și a serviciilor publice, astfel încât acestea să fie capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.*

Obiectiv strategic Politica de Coeziune 2021 - 2027	Priorități POR 2021-2027
OP1 - O Europă mai inteligentă , prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	OS a (i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate OS a (ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor OS a (iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
OP 2 - O Europă mai verde - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor	OS b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră OS b (vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
OP 3 - O Europă mai conectată , prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale	OS c (iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
OP 4 - O Europă mai socială prin implementarea pilonului european al drepturilor sociale	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin îmbunătățirea adaptării la educație și formare la distanță și online”
OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale	e (i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane; e (ii) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

La nivel județean, Strategia de dezvoltare a județului Arad pentru perioada 2014-2020 și-a propus o viziune strategică prin care județul să devină un pol de specializare funcțională și inteligentă, susținut de o comunitate dinamică, cu un nivel de trai sustenabil și ridicat, o destinație atractivă în peisajul multicultural european. Strategia de dezvoltare a județului Arad pentru perioada 2021 – 2027 va fi elaborată în perioada imediat următoare.

Nota: Având în vedere că în perioada curentă sunt în curs de elaborare sau de aprobare o serie de strategii sectoriale sau regionale, se recomandă actualizarea semestrială a Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Petriș, pentru asigurarea intercorelării cu noile strategii.

¹⁸ <https://adrvest.ro/por-2021-2027/>

11. Conceptul de dezvoltare strategică

11.1 Viziunea strategică de dezvoltare pentru 2027

Planificarea strategică este un instrument de management utilizat în cadrul administrației publice care are ca scop direcționarea resurselor disponibile sau preconizate a fi disponibile la nivelul unei instituții publice, în vederea atingerii unor obiective strategice măsurabile, respectiv a unor rezultate specifice. În cazul administrației publice locale de tipul unei primării, acest instrument contribuie totodată la fundamentarea inițiativelor acesteia.

În ceea ce privește comuna Petriș, acest proces a fost inițiat și derulat la nivelul întregii comunități, prin consultări publice de tip discuții focusate și un sondaj de opinie lansat în rândul membrilor comunității. În acest demers, principalul scop al activității de dezvoltare a strategiei a fost de a identifica și stabili o orientare practică a activităților și inițiativelor viitoare ale administrației publice locale (Primărie), în sensul atingerii unui nivel de dezvoltarea socio-economică sustenabilă a comunității comunei, corespunzătoare tendințelor și situației actuale.

Principalul produs al unui proces de planificare strategică este reprezentat, în acest caz, de strategia de dezvoltare a comunei. Strategia are ca principal reper un concept strategic care constă într-o înlănțuire logică a inițiativelor primăriei, conform obiectivelor propuse. De menționat este faptul că, pentru a avea succes, aceste obiective ar putea fi urmărite și de alți actori de la nivelul comunei cum ar fi, agenții economici, alte instituții publice, mediul asociativ sau chiar cetățenii prin efortul lor particular.

Conceptul strategic al comunei Petriș are *patru niveluri de generalitate*:

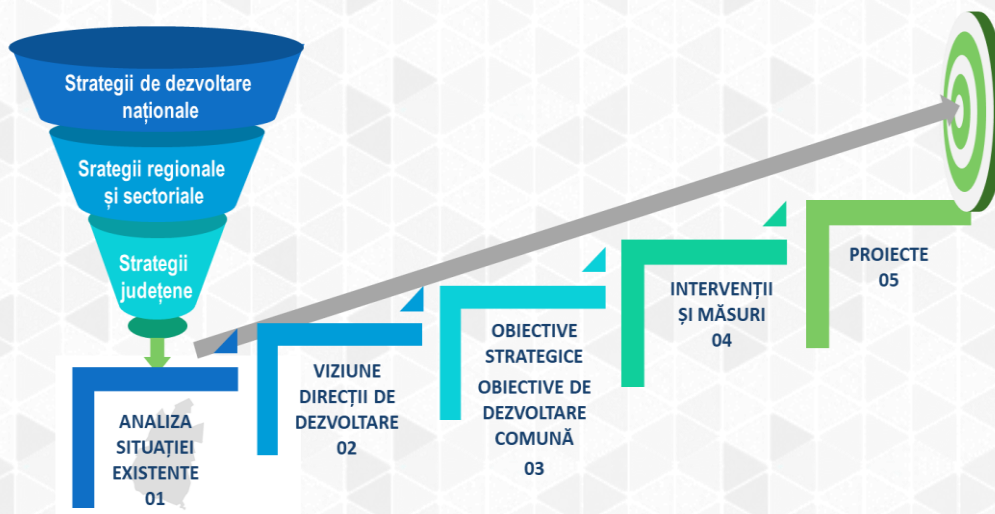
Un prim nivel este reprezentat de **obiectivul general al strategiei**. Aceasta corespunde unei **viziuni** care are rolul unui reper pentru orientarea efortului de atingere a obiectivelor strategice, respectiv a intervențiilor sau măsurilor corespunzătoare inițiate.

Al doilea nivel este reprezentat de **direcții de dezvoltare și obiectivele comune de dezvoltare**. Acestea sunt modalități de operaționalizare a viziunii strategice, prin identificarea acelor domenii sau arii de acțiune în care vor fi derulate intervențiile și măsurile prevăzute în strategie. În cazul unei comune, aceste direcții de dezvoltare, cu obiectivele strategice și obiectivele comune de dezvoltare asociate, au un caracter mai concret decât în cazul altor tipuri de localități cu o structură socioeconomică mai complexă (orașe, municipii, județe). Atingerea acestora presupune, la rândul lor, obținerea unor rezultate al căror impact este important pentru îndeplinirea obiectivelor strategice, direcțiilor de dezvoltare, respectiv a viziunii de dezvoltare a comunei.

Al treilea nivel este cel al **intervențiilor și măsurilor**. Acestea sunt reprezentate de acțiuni concrete care vizează obținerea unor rezultate măsurabile, cu impact asupra atingerii obiectivelor. În această categorie pot intra atât inițiative de reglementare cum sunt dispoziții ale primarului sau hotărâri ale consiliului local, dar și alte inițiative de tipul subcontractărilor sau parteneriatelor public-private.

Al patrulea nivel reprezintă, practic, planul de acțiune pentru implementarea strategiei de dezvoltare locală și vizează definirea și implementarea de **proiecte** în cadrul măsurilor și intervențiilor propuse, care să contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategiei și la atingerea viziunii de dezvoltare.

Figură 12: Demersul de elaborare al conceptului de dezvoltare strategică

Sursa: prelucrarea consultantului

Conceptul strategic poate servi și ca instrument de prioritizare a acțiunilor autorităților administrației publice. În analiza realizată au fost identificate la nivelul comunei o serie de probleme într-o diversitate de domenii: social, economic sau de mediu. Aceste probleme nu pot fi însă rezolvate toate în același timp din cauza resurselor materiale, umane și financiare insuficiente.

Conceptul strategic, prin legătura pe care o propune între direcțiile de dezvoltare, obiectivele strategice, obiectivele comune de dezvoltare și intervențiile și măsurile corespunzătoare, oferă posibilitatea de a ordona aceste activități și a le secvențializa, astfel încât să fie posibilă la sfârșit evaluarea unui progres către o îmbunătățire reală a situației cetățenilor din comună.

11.2 Conceptul de dezvoltare strategică

În procesul de formulare a obiectivelor strategice, precum și a intervențiilor și măsurilor corespunzătoare au fost luate în considerare mai multe surse.

Printre acestea se numără, *în primul rând*, datele și informațiile privind starea actuală a comunei din punct de vedere demografic, economic, social și de mediu, dar și alte elemente care contribuie la crearea profilului general al comunei, cum ar fi situarea geografică sau conexiunile de infrastructură existente cu alte unități administrativ teritoriale limitrofe.

În al doilea rând, au fost luate în considerare proiectele aflate deja în derulare la nivelul comunei, fie că acestea aparțin inițiativelor administrației publice, fie sectorului privat. Atunci când cele care aparțin administrației publice s-au dovedit fezabile și consistente în raport cu aceste obiective strategice, a fost considerată necesară continuarea implementării lor. De asemenea, atunci când continuarea lor nu a justificat cheltuielile alocate, a fost luată în considerare, fie modificarea substanțială a proiectelor inițiale, fie sistarea acestora cu costuri minime.

În al treilea rând, au fost luate în considerare preferințele cetățenilor, respectiv nevoile celor potențial afectați de măsurile inițiate de primărie, în cadrul unui amplu proces de consultare publică derulat în cadrul comunității comunei Petriș. Printre aceștia se numără în primul rând locuitorii comunei, dar și reprezentanți ai mediului de afaceri sau ai altor instituții publice care funcționează pe raza comunei.

Viziunea de dezvoltare pentru comuna Petriș pentru orizontul de timp 2021 – 2027 este următoarea:

Petriș, o comună cu un nivel de trai mai bun și un mediu de afaceri relansat!

Pentru ca viziunea propusă să fie transformată în realitate, sunt urmărite în principal două „**direcții de dezvoltare**” și două „**obiective de dezvoltare comune**”, transpuse în practică printr-o serie de „**măsurile și intervenții**”, concretizate în „**proiecte**”. Obiectivele strategice aferente direcțiilor de dezvoltare și obiectivele de dezvoltare comune, pe lângă urmărirea propriilor ținte, trebuie să susțină atingerea viziunii de dezvoltare.

Direcțiile de dezvoltare și obiectivele comune asociate acestora sunt următoarele:

- ❧ **Direcție de dezvoltare 1:** Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor
- ❧ **Direcție de dezvoltare 2:** Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial
- ❧ **Obiectiv de dezvoltare comun 3:** Modernizarea serviciilor administrative locale
- ❧ **Obiectiv de dezvoltare comun 4:** Dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului

Principala caracteristică a „*obiectivelor de dezvoltare comune*” este aceea că acestea condiționează abordările în cadrul celorlalte obiective din cadrul direcțiilor de dezvoltare. Caracterul durabil și sustenabil al dezvoltării comunei este imprimat de promovarea unui set de principii care vor influența și măsurile din alte domenii. În același mod, măsurile de creștere a capacității administrative și cele subsumate dezvoltării durabile reprezintă îmbunătățirea și adaptarea actului public la nevoile actorilor economici și la solicitările și așteptările locuitorilor și are efecte directe asupra atingerii obiectivelor strategice.

Cele 4 obiective ale strategiei de dezvoltare se condiționează și se potențează reciproc. Astfel, *îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor* determină și creșterea așteptărilor din partea administrației publice locale, care devine motivată și mai mult în sensul *modernizării serviciilor administrative locale*. Serviciile publice sprijină *dezvoltarea mediului de afaceri* care are susținerea necesară pentru realizarea de investiții și maturitatea necesară pentru dezvoltarea de investiții durabile, cu grijă pentru protejarea mediului înconjurător.

Figură 13: Structura conceptului de dezvoltare: Planul obiectivului general și al direcțiilor de dezvoltare

Petriș, o comună cu un nivel de trai mai bun și un mediu de afaceri relansat!

Sursa: prelucrarea consultantului

Obiectivele strategice vor subsuma **Măsuri & Intervenții** specifice fiecărui obiectiv, care vor include tipuri concrete de proiecte care rezolvă probleme într-un anumit domeniu. Aceste măsuri și intervenții pot fi: **proiecte, planuri, hotărâri de consiliu local** etc., a căror realizare va conduce la atingerea obiectivului vizat și la dezvoltarea domeniilor strategice.

În activitatea de selectare, prioritizare și planificare a intervențiilor, se va avea în vedere contribuția la realizarea cu prioritate a obiectivelor strategice, dar și rezultatele multiplicative din alte planuri, cât și resursele disponibile.

Direcție de dezvoltare 1: Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor

Această direcție, corespunde uneia dintre condițiile de dezvoltare a comunei Petriș și este similară multor direcții de dezvoltare din strategiile de dezvoltare a multor unități administrative teritoriale din mediul rural al județului Arad sau din țară. Spre deosebire de alte astfel de U.A.T.-uri, comuna Petriș este de dimensiuni mici și se situează la distanțe mari de cele mai apropiate orașe atât din județul Arad, din care face parte, cât și din județul Hunedoara, cu care împarte granița. Această situație determină și dezvoltarea insuficientă a unei infrastructuri rutiere. De asemenea, poziționarea geografică a comunei determină o particularitate, cum ar fi lipsa unui sistem centralizat de canalizare, a conductelor de gaze, dar și a sistemului de furnizare a apei. Toate acestea impun luarea de măsuri privind infrastructura rutieră și edilitară.

Un al doilea aspect care contribuie la creșterea nivelului de trai în comună este legat de calitatea unor servicii publice furnizate sau gestionate. Printre acestea se numără serviciile de sănătate, educație sau spații verzi.

Măsurile corespunzătoare acestei direcții de dezvoltare au ca scop stoparea și inversarea tendinței de scădere a numărului de locuitori la nivelul comunei, determinat de procesul de îmbătrânire, dar și de fenomenul de migrație economică, fie către mediul urban din județ sau din țară, fie către destinații din afara acesteia. Chiar dacă importanța dezvoltării economice este semnificativă, îmbunătățirea standardelor de viață reprezintă o prioritate a cărei îndeplinire ar putea reprezenta un factor important pentru stoparea regresiei economice și implicit a tendinței de depopulare a comunei.

Direcție de dezvoltare 2: Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial

Direcția de dezvoltare 2 se referă la acțiuni care facilitează dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial de la nivelul comunei. Conform analizei situației existente, există unele trăsături particulare specifice acestei comune care pot contribui la inițierea unui traseu de dezvoltare autonom, comparativ cu unul de dependență relativă față de industriile dezvoltate în alte U.A.T.-uri ale județului Arad sau Hunedoara. Aceste aspecte particulare se referă, de exemplu, la condițiile care permit dezvoltarea unor activități economice cum este turismul, eco și agroturismul, dar și a unor activități care să conducă la creșterea valorii adăugate a produsele obținute deja în urma exploatărilor forestiere (de exemplu, prelucrarea lemnului).

Toate acestea presupun punerea în valoare a unor oportunități al căror potențial economic a fost insuficient valorificat până acum. Aceste noi posibile direcții de dezvoltare ar putea crea o alternativă viabilă care să conducă la dezvoltarea unei industrii verzi, nepoluante în comună, capabilă să atragă noi posibili investitori, dar și a unor noi locuitori. Până la a ajunge la deplină maturitate, acestor inițiative propuse li se adaugă totuși și cele care se referă la valorificarea potențialului economic existent (de exemplu, dezvoltarea agriculturii, serviciile de transport etc.).

Obiectiv de dezvoltare comun 3: Îmbunătățirea administrației publice

Atingerea obiectivelor strategice asociate celor două direcții de dezvoltare descrise mai sus are drept consecință apariția unor cerințe și așteptări corespunzătoare față de administrația publică din comună, manifestate atât de locuitori mai noi sau mai vechi, dar și de reprezentanții mediului de afaceri potențial înnoit prin inițiativele care vizează dezvoltarea domeniilor amintite. O comună atractivă pentru noi potențiali investitori sau pentru noi locuitori are nevoie nu numai de servicii publice de calitate, ci și de o abordare a administrației în care acțiunile acesteia sunt orientate exclusiv către cetățean în conceperea serviciilor administrative pe care le furnizează.

Acest obiectiv strategic se referă așadar la un proces concret de modernizare a serviciilor administrative care să asigure o relație mai eficientă între cetățean sau reprezentanții mediului de afaceri din comună și administrația publică locală. Aceasta presupune activități, precum cele de digitalizare a diverselor proceduri interne al căror scop este de a crește eficiența funcționării administrației și, în cele din urmă, de a îmbunătăți relația cu cetățeni. Tot de acest obiectiv de dezvoltare comun țin și inițiativele care se referă la promovarea și adoptarea soluțiilor "smart" de integrare a demersului de modernizare și eficientizare atât a administrației publice, cât și a serviciilor furnizate sau gestionate de aceasta.

Obiectiv de dezvoltare comun 4: Dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului

Obiectivul de dezvoltare comun 4 cuprinde măsuri al căror rezultat influențează permanent toate celelalte măsurile propuse în întregul cadru de dezvoltare strategic. Printre acestea se numără cele referitoare la infrastructură, construcții, organizarea unor servicii și dezvoltarea unor programe și până la decizii sau hotărâri administrative. Principiile privind protejarea mediului, asigurarea eficienței energetice și asigurarea premiselor dezvoltării sustenabile trebuie să fie conținute în argumentele deciziilor și alegerea modului de acțiune.

12. Direcțiile de dezvoltare strategică

12.1 Direcția de dezvoltare 1: Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor

Pentru realizarea acestei direcții strategice se impune inițierea unor intervenții ale administrației publice locale legate de creșterea calității vieții, atât pentru actualii locuitori, cât și în vederea atragerii de noi potențiali viitori locuitori ai comunei.

Intervenții și măsuri indicative, grupate pe **obiective strategice**:

Obiectiv strategic 1.1 Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare

- ✚ Inițierea lucrărilor de realizare a canalizării în satele comunei;
- ✚ Inițierea construcției de conducte pentru distribuția gazelor la nivelul comunei;
- ✚ Îmbunătățirea și extinderea spațiilor verzi existente în toate satele din componența comunei – continuarea construcției de spații de agrement și locuri de joacă pentru copii, spații verzi de recreere;
- ✚ Asigurarea infrastructurii în comună și dezvoltarea unor proiecte de extindere a acestora – măsuri privind dezvoltarea infrastructurii rutiere și îmbunătățirea conectivității cu celelalte unități administrativ teritoriale (U.A.T.) din zonă;
- ✚ Îmbunătățirea serviciului de transport în comun, respectiv a conexiunii cu U.A.T.-urile din zonă – dezvoltarea și diversificarea mijloacelor de transport în comun prin intensificarea cooperării cu zonele limitrofe;
- ✚ Continuarea lucrărilor de îmbunătățire a iluminatului public (extinderea utilizării tehnologiei LED).

Obiectiv strategic 1.2 Îmbunătățirea serviciilor publice

- ✚ Investiții în infrastructura de servicii de sănătate - în condițiile pandemiei cu virusul SARS Cov – 2 sunt necesare investiții în sectorul de sănătate la nivelul comunei, investiții precum modernizarea cabinetelor medicale și organizarea de campanii de informare și conștientizare a populației, dar și înființarea unui centru de permanență;
- ✚ Îmbunătățirea serviciilor sociale și dezvoltarea de noi servicii sociale, identificate ca fiind necesar a fi înființate la nivel de UAT suplimentar față de cele existente, pentru a acoperi nevoile sociale ale diferitelor categorii de persoane vulnerabile din comunitate.;
- ✚ Îmbunătățirea serviciilor educaționale - măsuri privind dezvoltarea infrastructurii educaționale, investiții în creșterea calității procesului de învățare.

12.2. Direcția de dezvoltare 2: Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial

Această direcție strategică se referă la o serie de inițiative care ar putea conduce la o creștere a veniturilor comunei provenite din taxele înregistrate de la operatorii economici activi sau cei potențiali. Necesitatea diversificării în cadrul comunei a profilului economic al operatorilor economici impune rezolvarea unor probleme care ar putea influența pozitiv dezvoltarea economică a comunei (dezvoltarea agriculturii etc.). Pe lângă măsurile de încurajare identificate, se numără și cele care se referă la dezvoltarea turismului – agro și ecoturismului sau a turismului de agrement sau sportiv.

Intervenții și măsuri, grupate pe obiective strategice:

Obiectiv strategic 2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună

- ✚ Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună – modernizarea zonei de camping, dezvoltarea turismului în pădurea Petriș prin construcția unui parc tematic, valorificarea turistică a castelului Salbek, promovarea turistică a obiceiurilor populare;
- ✚ Identificarea posibilităților de valorificare a agroturismului și ecoturismului prin promovarea oportunităților de investiții în domeniu, proiectare și facilitarea implicării investitorilor în implementarea soluțiilor identificate, sprijinirea demersului prin inițierea unor proiecte finanțate din fonduri europene, acordarea de facilități fiscale noilor investitori etc.;
- ✚ Valorificarea unor trasee turistice care să includă vestigiile arheologice existente pe teritoriul comunei – promovarea în principalele orașe din zonă sau din alte județe apropiate, amenajarea în vederea exploatării turistice a traseelor corespunzătoare, conectarea acestora cu alte atracții ale zonei – bisericile, castelul Salbek, zona bălții Petriș etc.;
- ✚ Atragerea operatorilor turistici din județ pentru includerea comunei Petriș pe traseele turistice zonale;
- ✚ Promovarea turismului de o zi care să cuprindă și vecinătățile (Castelul Regal)

Obiectiv strategic 2.2. Facilitarea dezvoltării activității economice de creștere a animalelor, a agriculturii ecologice, raționalizarea exploatărilor forestiere și diversificarea economică

- ✚ Sprijinirea și facilitarea dezvoltării zootehniei (creșterea animalelor) prin utilizarea eficientă a pășunilor existente la nivelul comunei;
- ✚ Identificarea posibilității de dezvoltare a activităților economice care cresc valoarea adăugată a produselor obținute în urma exploatării forestiere (de exemplu, prelucrarea lemnului, realizarea de mobilă etc.);
- ✚ Dezvoltarea agriculturii – încurajarea dezvoltării agriculturii ecologice, crearea de puncte de colectare și prelucrare materii prime în agricultură, inclusiv dezvoltarea apiculturii.

12.3 Obiectiv de dezvoltare comun 3: Îmbunătățirea administrației publice

Tendința de descreștere a populației impune necesitatea demarării unor măsuri care să contribuie la creșterea atractivității comunei. În acest sens, una dintre cele mai importante obiective transversale de dezvoltare se referă la modernizarea serviciilor administrative locale. În această categorie intră servicii precum plata taxelor, emiterea de certificate, aprobări sau facilitarea participării cetățenilor la actul guvernării locale etc.

Al doilea pachet de măsuri se referă și la identificarea posibilităților de introducere a unor soluții de tip "Smart Village", implementarea lor sau/și adaptarea acestora nevoilor locuitorilor comunei. Rezultatele obținute ca urmare a atingerii acestui obiectiv sunt legate și contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice corespunzătoare direcțiilor de dezvoltare prezentate mai sus.

Intervenții și măsuri, grupate pe axe prioritare:

Axa prioritară 3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei

- ✚ Creșterea participării cetățenilor comunei la guvernarea locală – inițierea unui proiect de bugetare participativă, adoptarea unei abordări pro-active în procesul de consultare publică, implicarea cetățenilor în guvernarea locală;
- ✚ Simplificarea procedurilor interne administrative ale primăriei;
- ✚ Înființarea sau/și dezvoltarea unui departament sau a unui grup de specialiști la nivelul primăriei, însărcinați cu depunerea, implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate din fonduri europene sau alte fonduri;
- ✚ Oferirea de facilități fiscale de către primărie – măsuri adresate companiilor, precum scutirea de anumite taxe la bugetul local pentru noii investitori, furnizarea acestora de gratuități pe o perioadă limitată în anumite condiții, conceperea și inițierea de parteneriate public-privat etc

Axa prioritară 3.2 Promovare și adoptarea soluțiilor „smart”

- ✚ Digitalizarea serviciilor administrative – Crearea unui sistem electronic de management al documentelor la nivelul instituției primăriei; digitalizarea arhivelor sau/și a bazelor de date. digitalizarea plății taxelor, a emiterii diverselor tipuri de certificate sau în comunicarea cu cetățenii etc.;
- ✚ Demararea unui proces de identificare a serviciilor publice existente sau a unora noi care pot fi furnizate/gestionate/ îmbunătățite cu ajutorul noilor tehnologii;

12.4 Obiectiv de dezvoltare comun 4: Dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului

Acest obiectiv de dezvoltare comun are în vedere abordări care presupun măsuri specifice gestionării și protejării mediului și măsuri active de promovare a principiilor dezvoltării durabile și sustenabile și de respectarea acestora.

Atingerea acestui obiectiv presupune atașarea la toate celorlalte modalități de implementare a strategiei a unor condiții de realizare direct legate de respectarea principiilor de protejare a mediului, dezvoltare durabilă, eficiență energetică și folosire sustenabilă a resurselor.

Intervenții și măsuri indicative, grupate pe axe prioritare:

Axa prioritară 4.1. Măsuri de protecție a mediului și promovarea gospodăririi durabile a teritoriului

- ✚ Măsuri de protejare și control a fondului forestier prin monitorizarea despăduririlor și a reîmpăduririlor – exploatarea forestieră responsabilă;
- ✚ Inițierea acțiunilor în vederea creșterii suprafețelor verzi pe cap de locuitor, cu destinație publică la nivelul satelor comunei;
- ✚ Inițiere a unor măsuri de prevenție a inundațiilor și alunecărilor de teren (de exemplu, împăduriri, realizarea de diguri etc.).

Axa prioritară 4.2. Îmbunătățirea furnizării și a eficienței energetice la nivelul comunei

- ✚ Creșterea calității arhitectural-ambientale a clădirilor prin reabilitarea structural-arhitecturală a anvelopei acestora, realizare instalație producție biogaz, utilizarea echipamentelor care folosesc energii neconvenționale pentru producerea de energie electrică/termică pe clădirile instituțiilor publice;
- ✚ Promovarea utilizării biomasei și biogazului și a panourilor fotovoltaice ca sursă de energie;

Axa prioritară 4.3. Îmbunătățirea calității serviciului de colectare a deșeurilor

- ✚ Organizarea serviciului în vederea reducerii cantității de deșeurile depuse în locuri neamenajate care pot afecta calitatea apei;
- ✚ Promovarea colectării selective a deșeurilor și generalizarea acestei practici la nivelul întregii comune, reciclarea deșeurilor vegetale și distribuire în fiecare gospodărie, îmbunătățirea serviciilor de curățenie/salubritate de pe raza comunei.

Figură 14: Structura extinsă a conceptului de dezvoltare: Direcții de dezvoltare, obiective strategice și obiective comune de dezvoltare

13. Direcțiile de dezvoltare strategică

13.1 Plan de acțiune pentru implementarea strategiei

Implementarea cu succes a Strategiei de dezvoltare locală presupune implicarea activă a tuturor factorilor interesați de progresul economic și social al comunei Petriș: instituții publice, organizații, asociații, investitori și locuitori ai comunei.

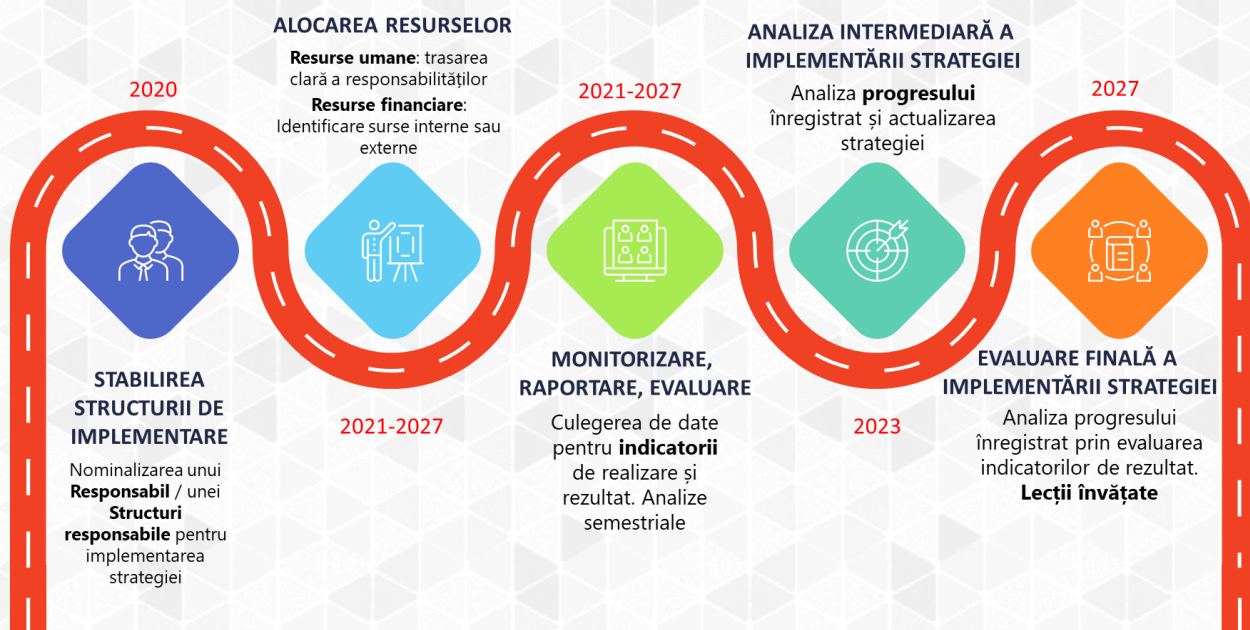
Adoptarea strategiei reprezintă un prim pas în demersul de revigorare socio-economică a comunei, implementarea acesteia fiind condiționată de existența unor mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare definite clar și transparent.

Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei implică totalitatea pașilor care trebuie parcurși, a termenelor, instrumentelor manageriale și cheltuielilor necesare implementării strategiei:

Acțiune	Descrierea acțiunii propuse
Stabilirea structurii de implementare	<p>Nominalizarea unui Responsabil pentru implementarea strategiei, care să coordoneze procesul de implementare (de exemplu, secretarul general al primăriei).</p> <p>Nominalizarea persoanelor și structurilor din cadrul Primăriei, responsabile de implementarea proiectelor aferente obiectivelor strategice sau axelor prioritare corelate cu activitatea desfășurată.</p>
Alocarea resurselor	<p>Alocarea resurselor umane implicate în acest proces, cu trasarea clară a responsabilităților pentru implementarea măsurilor și intervențiilor propuse și ulterior, pentru managementul fiecărui proiect.</p> <p>Alocarea resurselor financiare este esențială pentru succesul unei strategii. Astfel, pentru proiectele propuse vor fi identificate surse de finanțare interne sau externe.</p>
Monitorizare, raportare, evaluare	<p>Pentru monitorizarea strategiei se recomandă analize semestriale cu privire la progresul înregistrat în implementarea proiectelor și în atingerea indicatorilor de realizare și de rezultat, eventual în ajustarea acestora în funcție de schimbările contextului socio-economic.</p> <p>Strategia poate fi revizuită anual sau ori de câte ori este cazul. Situații care pot impune revizuirea strategiei sunt cele legate de actualizarea surselor de finanțare ale proiectelor propuse odată cu aprobarea programelor de finanțare aferente perioadei 2021 – 2027 sau după aprobarea strategiei județene / regionale, în urma căreia ar putea fi necesară o actualizare a proiectelor / măsurilor propuse în strategia comunei.</p>

Pentru a asigura o monitorizare coerentă a strategiei, este obligatoriu ca obiectivele strategice ale acesteia să fie translatate în **indicatori de rezultat** cu ținte aferente. Pentru a putea aprecia în ce măsură obiectivele strategice sunt atinse și strategia este eficientă, trebuie definit acest sistem integrat de indicatori de rezultat, prin intermediul căruia instituția să-și autoevalueze continuu resursele de care dispune și să acționeze în direcția creșterii eficienței utilizării acestora.

Figură 15: Planul de acțiuni în vederea implementării strategiei

Sursa: prelucrarea consultantului

Responsabilul sau echipa care coordonează implementarea strategiei trebuie să ia în considerare **riscurile** care pot să apară în implementarea strategiei și să identifice posibile **măsuri de prevenire** a apariției acestora.

Riscuri	Posibile măsuri de atenuare a riscurilor
Lipsa resurselor financiare	Planificarea anuală a resurselor financiare necesare implementării strategiei. Actualizarea semestrială a strategiei în vederea actualizării surselor de finanțare, în special a surselor de finanțare externă
Întârzieri în implementare	Stabilirea clară a responsabilităților pentru implementarea strategiei. Monitorizarea semestrială a stadiului implementării strategiei

Pentru **planificarea în timp a proiectelor**, în vedere maximizării impactului implementării strategiei, poate fi utilizată diagrama "matricea priorităților" sau "matricea Eisenhower", care presupune clasificarea proiectelor după criteriile importanței și urgenței:

Urgente & Importante	Urgente & Puțin importante
<p>Proiecte critice care au un impact semnificativ rezolvând nevoi acute la nivelul comunității</p> <p><i>Acțiune recomandată:</i> de implementat imediat</p> <p>Ex. proiectele care rezultă probleme stringente; proiecte majore pentru care există surse de finanțare</p>	<p>Proiecte care rezolvă o problemă comunitară cu un anumit grad de urgență, dar care nu contribuie la atingerea unui obiectiv strategic</p> <p><i>Acțiune recomandată:</i> de delegat responsabilitățile pentru rezolvarea imediată</p> <p>Ex. proiecte pentru care există surse de finanțare disponibilă, proiecte care rezolvă probleme curente</p>
Puțin urgente & Importante	Puțin urgente & Neimportante
<p>Proiecte majore care au un impact semnificativ, dar a căror implementare mai poate fi amânată pentru că nu se adresează unei nevoi urgente a comunității; sunt, în general, proiectele care fac diferența în dezvoltarea locală și necesită o planificare riguroasă</p> <p><i>Acțiune recomandată:</i> de planificat imediat implementarea lor</p> <p>Ex. proiecte de infrastructură</p>	<p>Proiecte nesemnificative care sunt consumatoare de timp și de alte resurse, fără impact semnificativ – efortul aferent ar trebui redirecționat către alte tipuri de proiecte mai relevante</p> <p><i>Acțiune recomandată:</i> de evitat includerea în strategie</p> <p>Ex. Proiecte cu impact nesemnificativ în îndeplinirea obiectivelor strategice</p>

13.2 Lista de intervenții - Portofoliul de proiecte

Acest capitol al strategiei vizează prezentarea proiectelor care au fost identificate în vederea implementării strategiei de dezvoltare locală, pe fiecare obiectiv strategic.

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axa Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
1	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.1	Continuarea sau/și inițierea de construcții pentru infrastructura edilitară a comunei (canalizare, apă, conductă gaz, etc.)	Număr de gospodării conectate la rețelele de servicii edilitare (canalizare, apă, gaz)	Punctual	Buget local, PODD - AP2, PNS 2021-2027, PNDL
2	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.2	Continuarea lucrărilor privind extinderea iluminatului public la nivelul întregii comune	Număr de străzi acoperite cu surse de iluminat public	Punctual	Buget local, PODD - AP2, PNS 2021-2027, PNDL
3	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.3	Sistematizarea domeniului public – infrastructura privind căile de circulație auto, pietonală și evacuarea apelor pluviale	Număr beneficiari	Strategic	Buget local, PODD - AP2, PNS 2021-2027, PNDL
4	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.4	Amenajarea peisagistică a centrelor din toate localitățile comunei	Număr lucrări amenajare peisagistică în centrele localităților realizate	Suport	Buget local
5	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.5.	Dezvoltarea serviciilor de transport pentru îmbunătățirea conexiunii cu UAT-urile limitrofe.	minim 1 serviciu de transport nou introdus	Strategic	Buget local, PNRR - PI21, PNDL
6	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.6.	Amenajare/înființare parcuri/spații verzi în toate satele comunei	Număr parcuri, suprafață spații verzi	Strategic	Buget local, PNS 2021-2027
7	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.8.	Amenajarea de piste pentru biciclete (inclusiv pentru concursuri de biciclete) atât în cadrul comunei cât și în zonele forestiere	Km. de infrastructură velo	Suport	Buget local, PNS 2021-2027
8	DD1.Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.7.	Amenajarea de căi de acces pietonal	Suprafață amenajată	Suport	Buget local, PNS 2021-2027, CNI

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axă Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
9	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.1. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere și edilitare	1.1.8.	Trasee marcate pentru biciclete și pietonale	Număr marcaje	Suport	Buget local
10	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.2. Îmbunătățirea serviciilor publice	1.2.1	Achiziționarea și distribuirea de materiale igienico-sanitare în vederea prevenirii infectării cu virusul SARS-Cov2	Număr de beneficiari	Punctual	Buget local
11	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.2. Îmbunătățirea serviciilor publice	1.2.2.	Organizarea de campanii de prevenție și educație pentru sănătate	Număr de campanii organizate	Punctual	Buget local
12	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.2. Îmbunătățirea serviciilor publice	1.2.3	Asigurarea suportului necesar pentru dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor prin achiziționarea de materiale educaționale, cursuri, softuri, echipamente, etc.	Număr de beneficiari, număr echipamente și softuri educaționale achiziționate	Suport	Buget local, PNS 2021-2027, POR – PO5, PNRR – PI45
13	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.2. Îmbunătățirea serviciilor publice	1.2.4	Înființarea unui centru de consiliere și orientare profesională pentru elevi	1 centru consiliere și orientare profesională înființat, număr de beneficiari	Suport	Buget local, PNS 2021-2027
14	DD1. Îmbunătățirea nivelului de trai al locuitorilor	1.2. Îmbunătățirea serviciilor publice	1.2.5	Sprrijinirea formării profesionale a cadrelor didactice	Număr de beneficiari	Punctual	Buget local
15	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.1.	Dezvoltarea turismului în pădurea Petriș prin construcția unui parc tematic/ zonă de agrement	1 parc tematic construit	Strategic	Buget local, POR – PO6
16	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.2.	Valorificare traseu turistic Castelul Salbek	1 traseu turistic valorificat	Strategic	Buget local, POR – PO6
17	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.3.	Valorificare traseu turistic biserici (Petriș, Corbești, Roșia Nouă)	1 traseu turistic valorificat	Strategic	Buget local, POR – PO6
18	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.4.	Dezvoltarea brandului turistic al comunei	Brand-ul turistic dezvoltat și promovat	Suport	Buget local, POR – PO6
19	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.5	Atragerea operatorilor turistici din orașele din județ pentru includerea	Număr de turiști, număr de acorduri cu operatori economici din domeniu	Punctual	Buget local, POR – PO6

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axă Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
				comunei Petriș pe traseele turistice zonale			
20	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.6.	Acordarea de facilități pentru încurajarea dezvoltării agroturismului sau/și ecoturismului	Număr de agropensiuni înființate, număr de turiști	Suport	Buget local, POR – PO6
21	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.7.	Dotarea zonei de agrement cu energie electrică, apă, gaz	Număr de beneficiari	Suport	Buget local, POR – PO6, PNRR – PI11
22	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.8.	Valorificarea Drumului Regelui	Număr de turiști, număr de acorduri cu operatori economici din domeniu	Punctual	Buget local, POR – PO6
23	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.9.	Realizare trasee turistice	Număr trasee	Suport	Buget local, POR – PO6
24	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.10.	Realizarea unei hărți cu traseele turistice (trasee turistice, obiective turistice, case tradiționale, etc.)	Număr Harta	Suport	Buget local, POR – PO6
25	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.11.	Valorificarea zonei de creasta munții Zarandului	Număr zone	Suport	Buget local, POR – PO6
26	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.12.	Renovarea, conservarea, și refacerea picturilor din bisericile de la Corbești și Roșia Noua	Număr biserici	Punctual	
27	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.1. Îmbunătățirea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în comună	2.1.13.	Traseu turistic Drumul Regelui-Săvârșin-Petriș-Cota Zero-Vata	Număr trasee	Suport	Buget local, POR – PO6
28	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.2. Facilitarea dezvoltării activităților economice de creștere a animalelor, a agriculturii ecologice, precum și raționalizarea exploatărilor forestiere și diversificare economică	2.2.1	Încurajarea dezvoltării agriculturii ecologice și zootehniei	Număr de exploatații agricole în sistem ecologic, respectiv din zootehnie	Suport	Buget local, PNS 2021-2027
29	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.2. Facilitarea dezvoltării activităților economice de creștere a animalelor, a	2.2.1	Încurajarea dezvoltării apiculturii	Număr de exploatații apicole	Suport	Buget local, PNS 2021-2027

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axă Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
		agriculturii ecologice, precum și raționalizarea exploatărilor forestiere și diversificare economică					
30	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.2. Facilitarea dezvoltării activităților economice de creștere a animalelor, a agriculturii ecologice, precum și raționalizarea exploatărilor forestiere și diversificare economică	2.2.2.	Măsurile de susținere a inițiativelor privind dezvoltarea activităților economice de prelucrare a lemnului.	Firmă de prelucrare a lemnului înființată	Strategic	Buget local, PNS 2021-2027
31	DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	2.2. Facilitarea dezvoltării activităților economice de creștere a animalelor, a agriculturii ecologice, precum și raționalizarea exploatărilor forestiere și diversificare economică	2.2.3.	Înființarea unui centru de informare și consultanță agricolă (Dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale tinerilor care vor să-și deschidă o afacere în domeniul agricol - zootehnic, sprijin pentru accesarea de fonduri pentru agricultură, informare pentru accesarea schemelor de finanțare destinate grupurilor de producători agricoli, dezvoltarea abilităților pentru vânzarea și marketingul produselor agricole)	Număr de beneficiari, număr servicii oferite, 1 centru de informare și consultanță agricolă înființat	Suport	Buget local, PNS 2021-2027
32	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei.	3.1.1	Îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice prin crearea unui sistem integrat cu simplificarea procedurilor din cadrul primăriei Petriș	1 sistem integrat înființat	Strategic	Buget local, PNRR – PI24
33	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei.	3.1.2	Organizarea de schimburi de experiență cu autorități locale din România sau Uniunea Europeană	Număr schimburi de experiență realizate	Punctual	Buget local
34	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei.	3.1.3.	Atragerea de noi investitori în comună prin acordarea de facilități fiscale, teren, etc.	Număr de noi investitori	Suport	Buget local

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axă Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
35	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei.	3.1.4.	Implementarea CAF (Cadrul Comun de Autoevaluare a Instituțiilor Publice) / ISO 9001:2015 / EFQM	1 standard de calitate implementat	Punctual	Buget local
36	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Inițierea unor măsuri de îmbunătățire a serviciilor administrative, precum și a aparatului intern al primăriei.	3.1.5.	Parteneriate cu comunele învecinate	Număr parteneriate	Punctual	Buget local
37	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.2. Promovarea și adoptarea soluțiilor smart	3.2.1	Digitalizarea serviciilor administrative prin utilizarea extinsă a comunicării cu cetățenii prin intermediul internetului (eliberare de avize, acorduri și autorizații online, etc)	1 sistem de plăți online taxe și impozite implementat	Strategic	Buget local, PNRR – PI24
38	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.2. Promovarea și adoptarea soluțiilor smart	3.1.2	Digitalizarea completă a sistemului de transmitere a documentelor în cadrul primăriei	Sistem de transmitere a documentelor în cadrul primăriei digitalizat	Suport	Buget local, PNRR – PI24
39	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.2. Promovarea și adoptarea soluțiilor smart	3.1.3	Digitalizarea sistemului de plăți taxe și impozite	Sistem de plăți taxe și impozite digitalizat	Suport	Buget local, PNRR – PI24
40	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.2. Promovarea și adoptarea soluțiilor smart	3.1.4.	Arhivă electronică: eficientizare, ordonare, dezvoltare	1 arhivă electronică înființată	Suport	Buget local, PNRR – PI24
41	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.2. Promovarea și adoptarea soluțiilor smart	3.1.5.	Introducere sistem buget participativ	1 sistem buget participativ implementat	Strategic	Buget local, PNRR – PI24
42	ODC3. Îmbunătățirea administrației publice	3.1. Modernizarea serviciilor administrative	3.1.6.	Introducere sistem consultare populație pe problemele comunei (online)	1 sistem consultativ implementat	Suport	Buget local, PNRR – PI24
43	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.1. Măsuri de protecție a mediului și promovarea gospodăririi durabile a teritoriului	4.1.1	Extinderea echilibrată în interiorul zonelor construite a spațiilor verzi cu destinație publică (parcuri loisir, locuri de joacă pentru copii, etc)	Număr parcuri înființate, număr beneficiari	Local	Buget local, PNS 2021-2027
44	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.1. Măsuri de protecție a mediului și promovarea gospodăririi durabile a teritoriului	4.1.2.	Program de monitorizare a despăduririlor și inițierea acțiunii de împădurire	Număr sesiuni de monitorizare, suprafață monitorizată, suprafață împădurită	Local	Buget local
45	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.1. Măsuri de protecție a mediului și promovarea gospodăririi durabile a teritoriului	4.1.3.	Măsuri de prevenție a inundațiilor și a alunecărilor de teren	Suprafață afectată de inundații și alunecări de teren	Strategic	Buget local, PNRR – PI8

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Nr. crt.	Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Obiectiv strategic / Axă Prioritară	Cod proiect	Proiect / Acțiune	Indicator de realizare	Grad prioritate	Sursa de finanțare
46	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.2. Îmbunătățirea furnizării și eficienței energetice la nivelul comunei	4.2.1	Studiu de fezabilitate instalație producție biogaz/biomasă/ inclusiv utilizare panouri/sisteme fotovoltaice	1 studiu de fezabilitate realizat	Punctual	Buget local
47	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.2. Îmbunătățirea furnizării și eficienței energetice la nivelul comunei	4.2.2.	Dotarea cu echipamente care utilizează energii neconvenționale pentru producerea de energie electrică/termică pe clădirile instituțiilor publice	Număr instituții modernizate	Suport	Buget local, AFM
48	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.2. Îmbunătățirea furnizării și eficienței energetice la nivelul comunei	4.2.3	Înființare stații de producere a energiei pe bază de biogaz și biomasă	Număr stații alimentare autovehicule electrice înființate	Suport	Buget local
49	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.3. Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor	4.3.1	Achiziționare coșuri de gunoi colectare selectivă și instalare pe domeniul public	Număr coșuri de gunoi achiziționate și instalate	Suport	Buget local
50	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.3. Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor	4.3.2	Achiziționare lăzi de compost vegetal pentru reciclarea deșeurilor vegetale și distribuire în fiecare gospodărie	Număr lăzi de compost vegetal	Punctual	Buget local
51	ODC4. Dezvoltare durabilă și sustenabilă a teritoriului	4.3. Îmbunătățirea sistemului de management al deșeurilor	4.3.3	Îmbunătățirea serviciilor de curățenie/salubritate de pe raza comunei	Număr de măsuri aplicate	Suport	Buget local, PO DD - AP 2

13.3 Monitorizarea și evaluarea strategiei

Pentru a urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei de dezvoltare locală a comunei Petriș, este necesară o monitorizare permanentă și o evaluare a rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Portofoliul de proiecte este stabilit pentru orizontul de timp 2021 – 2027, proiectele având durate diferite în timp, ceea ce înseamnă că și obiectivele stabilite vor putea fi atinse treptat, pe baza unui Plan de acțiune anual.

Implementarea unei strategii de dezvoltare locală se bazează, de asemenea, pe responsabilizare. Prin Dispoziție a Primarului Comunei Petriș se va constitui **Grupul de monitorizare și evaluare**, compus din reprezentanți ai principalelor direcții responsabile de implementarea strategiei.

Atribuțiile propuse pentru Grupul de monitorizare și evaluare:

- ✓ Asigurarea legăturilor cu agenții economici, organizațiile neguvernamentale, etc.;
- ✓ Culegerea de informații cu privire la stadiul implementării proiectelor cuprinse în strategie;
- ✓ Identificarea proiectelor implementate la nivelul comunei, care contribuie la îndeplinirea obiectivelor și care nu au putut fi nominalizate în strategie;
- ✓ Implicare în stabilirea de măsuri pentru obținerea de finanțare pentru acele proiecte care nu au obținut finanțare în cel puțin trei ani de la începerea implementării strategiei.

Pentru evaluarea rezultatelor și efectelor implementării se folosesc o serie de indicatori ce măsoară impactul strategiei:

- **Indicatori de realizare** – reflectă ceea ce s-a produs prin implementarea proiectelor propuse în strategie. Realizările imediate țin de răspunderea exclusivă a structurilor responsabile cu managementul proiectelor respective, care trebuie să raporteze pe marginea lor prin intermediul sistemului de monitorizare.
- **Indicatori de rezultat** – măsoară avantajele resimțite de beneficiarii finali ai acestor proiecte. Indicatorii de rezultat ne arată dacă s-a îndeplinit scopul pentru care au fost implementate aceste proiecte.

Indicatorii de rezultat propuși pentru fiecare obiectiv strategic sunt sintetizați în continuare:

Strategia de dezvoltare durabilă a comunei Petriș
2021 – 2027

Direcție de dezvoltare / Obiectiv strategic	Indicatori de rezultat	Valoare de referință	Valoare țintă	Sursa de informare a valorii indicatorului
DD1. Îmbunătățirea nivelului de viață al locuitorilor	% răspunsuri pozitive privind percepția cetățenilor asupra calității vieții din comuna Petriș	84,09%	>85% (2027)	Primăria comunei Petriș – Sondaj în rândul populației
	% răspunsuri pozitive privind percepția cetățenilor asupra infrastructurii educaționale	62,50%	>70% (2027)	Primăria comunei Petriș – Sondaj în rândul populației
	% răspunsuri negative privind percepția cetățenilor asupra infrastructurii de servicii de asistență socială	0,00%	<20% (2027)	Primăria comunei Petriș – Sondaj în rândul populației
	% răspunsuri pozitive privind percepția cetățenilor asupra infrastructurii de petrecere a timpului liber	31,82%	>50% (2027)	Primăria comunei Petriș – Sondaj în rândul populației
DD2. Dezvoltarea sectorului economic și antreprenorial	Cifra de afaceri totală realizată de firmele din comuna Petriș	2,082 milioane lei	Creștere cu 100% (2027)	Direcția județeană de Statistică Arad Oficiul Național al Registrului Comerțului Arad
	Număr de firme cu sediul în comuna Petriș	58 (2020)	Creștere cu 50% (2027)	ORC Arad
	Număr de sosiri în structuri de primire turistică	2.496 sosiri (2019)	Creștere cu 50% (2027)	INS (TUR104E)
ODC3. Modernizarea serviciilor administrative locale	% răspunsuri pozitive privind percepția cetățenilor asupra implicării autorității publice locale în rezolvarea problemelor din Comuna Petriș	81,82%	>85% (2027)	Primăria comunei Petriș – Sondaj în rândul populației
	Număr noi tipuri de servicii publice introduse (ex. poliție locală, sistem buget participativ, ghișeu unic, sistem de plăți online taxe și impozite, arhivă electronică)	/	Minim 3	Primăria comunei Petriș
ODC4. Dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului	Consum de energie electrică	/	- 5% (2027)	Primăria comunei Petriș
	Nr. clădiri aparținând instituțiilor publice reabilitate energetic	/	3	Primăria comunei Petriș

Comuna
Petriș

Elaborator: